Ніва

БЕЛАРУСКі ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНЫ ТЫДНЁВІК

№ 47 (1239) ГОД XXIV БЕЛАСТОК 25 ЛІСТАПАДА 1979 г. ЦАНА 1 зл.

Гміна Чыжы займае плошчу ў 134 квадратныя кіламетры. Пражывае тут 4690 чалавек. На гаспадарцы працуе 3830 асоб (усіх гаспадарак 1502). Найбольш ёсць гаспадарак ад 5 да 10 гектараў — 800, затым звышдзесяцігектаровых — 442. Ад 2 да 5 га налічваецца 224 гаспадаркі і да 2 га — усяго 36 гаспадарак.

У гміне ёсць васемнаццаць сялэцкіх вёсак. Найбольшымі вёскамі з'яўляюцца: Збуч, Чыжы, Курашава, Клейнікі. Індывідуальныя сяляне гаспадараць на 10324 гектарах. Маюць 7652 га ворнай зямлі, 1480 га пасбішч, 1160 га сенажацяў і 32 га садоў. Дзяржаўны фонд зямлі налічвае 727 га. 170 га будзе перададзена ў карыстанне лепшым гаспадарам, якія намераны павялічыць свае гаспадаркі. Хлебаробы вырошчваюць збожжавыя культуры на 400 га (жытам абсяваюць 1590 га, ячменем — 820 га, пшаніцай 850 га). Пад пасевы „другога хлеба“ (бульбы) прадназначаюць 1250 га, льну — 550 га, рапсу — 600 га і агародніны — 70 га. У мінулым годзе ўраджай збожжавых быў у сярэднім 22 цэнтнеры з 1 гектара. Пшаніцы было 24 ц/га. З караняплодаў, напрыклад, бульбы сабралі 195 ц/га. Земляробы запарылі 250 тон бульбы. Сёлета плануецца запарыць яе 400 тон. Апрача таго, будзе зроблена 9000 тон кішонак (у мінулым годзе было іх усяго 1500 тон).

У Чыжоўскай гміне вяскоўцы гадуюць 6650 штук быдла, у тым ліку 3100 малочных кароў, 7980 свіней (у тым ліку 1100 свінаматак), 4000 авечак, 35500

курэй і 1150 коней (лік іх з году ў год змяншаецца ў сярэднім на 2,5%). Калі лік быдла і свіней затрымаўся на ўзроўні мінулага года, дык колькасць авец і курэй павысілася на 4,3% і 9,4% (найбольшы паказчык датычыць курэй). Ад каровы ў індывідуальнай гаспадарцы надаілі 2800 літраў малака (гэта сярэднегадовая).

Гаспадары чыжоўскай акругі прадалі дзяржаве 1300 тон збожжа, 5400 тон бульбы, 1190 тон жывой вагі свойскай жывёлы, у тым ліку 630 тон свіней і 560 тон ялавічыны (план продажу быў выкананы ў 108%), 6311 тысяч літраў малака (план быў рэалізаваны ў 105,7%) і 3100 тысяч штук яек.

У індывідуальнай гаспадарцы на 100 га зямельных угоддзяў выпадае 64 штукі быдла і 77 штук свіней. З кожнага 1 га сяляне прадаюць у сярэднім 115 кілаграмаў свойскай жывёлы і 611 літраў малака. У мінулым годзе яны на 1 га зямельных угоддзяў прымянілі 116 кілаграмаў НПК у чыстым рэчыве. Падсеялі яшчэ на палях і сенажацях 2300 тон вапны. Тут усе зямельныя ўгоддзі меліяраваны.

Вяскоўцы карыстаюцца 1400 студнямі і адным водаправодам, да якога падключылі 90 гаспадарак.

(Працяг на стар. 4)

ПАД ШЫЛЬДАЙ СКР

Пад шыльдай СКР знаходзіцца на Беласточчыне больш зямлі, чым у дзяржаўных вясковых гаспадарках і ў спулдзельнях прадукцыйных.

Сяляне на працягу апошняга дзесяцігоддзя ўсё часцей адракаліся ад сваіх гаспадарак, бралі дзяржаўную пенсію, а зямля папаўняла дзяржаўны фонд. Заняцца гэтай зямлёй улады даручылі спулдзельням сельскагаспадарчых гурткоў. Такім чынам узніклі калектыўныя сельскія гаспадаркі пад шыльдай СКР.

ЛЮДЗІ

Зараз у СКРах Беластоцкага ваяводства працуе 5250 чалавек. Сярэдняя іх

ЧЫСТКА СУМЛЕННЯ

зарплата складае 4450 злотых і на працягу года ўзрасла яна на звыш 7 працэнтаў. 31 спулдзельня сельскагаспадарчых гурткоў на працягу трох кварталаў гэтага года перавыканала планавы фонд зарплат на 8 мільёнаў 200 тысяч злотых. З планамі ў іншых галінах дзейнасці СКРаў было ўжо горш. Для прыкладу, прадукцыйнасць працы, якую лічаць у залатоўках на аднаго рабочага, была на столькі ніжэйшая, на колькі павысіліся сярэднія заробкі. Аж у 23 СКРах наглядалася паніжэнне прадукцыйнасці працы.

Спулдзельнямі сельскагаспадарчых гурткоў кіруюць дырэктары. Ваяводскае кіраўніцтва ў кастрычніку гэтага года склікала іх на падлікі гаспадарчай дзейнасці за тры кварталы гэтага года. Гэтыя падлікі хутка пераўтварыліся ў сур'ёзную чыстку сумлення, спалучанай са шчырай аплявухай, накіраванай у адрас канкрэтных людзей. Аж дзіўна было слухаць. То ж у зале знаходзіліся пераважна людзі маладыя, адукаваныя, ва ўзросце 30-40 гадоў. І раптам чую ацэнку іх працы: **нядбайнасць, негаспадарнасць, арганізацыйны балаган.** Аднак па чарзе.

ТРАКТАРЫ

Трактар, як і жывога каня, толькі тады аплоціцца трымаць, калі ён працуе. А тут старшыня Вайтэцкі называе канкрэтныя СКРы і падае лікі, з якіх чорна на белым вынікае, што ў Гайнаўцы, Мілейчыцах, Орлі, Саколцы, а таксама ў Васількове і ў Суражы эскаэраўскія трактары не змаглі выпрацаваць нават адну пятую частку той нормы, якая неабходная, каб трактар апраўдаў сваё існаванне. Для прыкладу, у Дабжыневе — 1015 гадзін працы на адзін трактар, але ў Орлі — толькі 137. У Кнышыне, праўда, за тры кварталы назбіралася 665 гадзін працы на адзін трактар, але трактары тут больш вазілі груз розным прадпрыемствам, чым аралі поле і касілі збожжа сялянам.

КАЛІ ПРА ЗБОЖЖА...

...пайшла гутарка, дык старшыня Ваяводскага праўлення Саюза сельскагас-

Працяг на стар. 4

ПРОСІМ НА СЦЭНУ!

У дзейнасці Беларускага грамадска-культурнага таварыства пачаўся новы культурна-асветны сезон. Як дагэтуль, так і цяпер адно з вядучых месц у ёй займае правядзенне нашых конкурсаў: **„Беларуская песня — 80“, народных аркестраў і музыкаў, аматарскіх тэатральных калектываў.** Арганізуюць іх Галоўнае праўленне БГКТ і рэдакцыя „Нівы“ з удзелам аддзела культуры і мастацтва Ваяводскага ўпраўлення, Ваяводскага дома культуры, ваяводскіх праўленняў Саюза сацыялістычнай польскай моладзі і Таварыства польска-савецкай дружбы, Ваяводскай рады прафесіянальных саюзаў, Рабочай выдавецкай спулдзельні „Прэса-Кніга-Рух“, беластоцкага аддзялення Польскага музычнага таварыства і шэрагу іншых арганізацый і ўстаноў.

Усе конкурсы будуць праходзіць у асноўным у будучым 1980 годзе. Для ўсіх нас ён абазначае 35-ю гадавіну падзеі, што ўвайшла ў гісторыю як канчатковы разгром Савецкай Арміяй, Людовым Войскам Польскім, іншымі саюзнымі арміямі смяротнага ворага чалавецтва — фашызму. Таму БГКТ свае конкурсы праводзіць пад лозунгам **„35 год перамогі над фашызмам“,** а іх удзельнікі напэўна паклапоцяцца, каб яны былі на высокім ідэйным і мастацкім узроўні, адзначаліся аптымізмам, радасцю, весялосцю, выконваліся на іх творы разнастайныя, арыгінальныя, цікавыя.

Конкурс **„Беларуская песня-80“** праводзіцца на трох этапах: першым, што ўжо цяпер адбываецца ў розных мясцовасцях, гуртках БГКТ, гмінах; раённых — у месяцы снежні 1979 г., фінальным — у студзені 1980 г. У ім могуць прымаць удзел усе, каму споўнілася 15 год (школьнікі выберуць сабе адзін конкурс: школьны або для дарос-

(Працяг на стар. 4)

Вакальны калектыў з Міклашэва. На сёлетнім цэнтральным аглядзе заняў III месца ў катэгорыі фальклорнай песні. *Фота Я. Целушэцкага.*

ХРОНІКА

■ У канцы кастрычніка адбылося пасяджэнне прэзідыума гарадскога гуртка БГКТ у Беластоку пад кіраўніцтвам сакратара ГП БГКТ Янкі Зенюка з удзелам старшыні ГП Мікалая Самоціка. У павестцы пасяджэння былі наступныя справы: заданні, звязаныя з падрыхтоўкай справаздачна-выбарнага сходу гуртка і выбарам дэлегатаў на IX з'езд БГКТ, прыняццё новых членаў і абмяркоўка мерапрыемстваў, якія запланаваны на лістапад.

■ 2 лістапада на справаздачна-выбарным сходзе вясковага гуртка ў Залуках (гміна Гарадок) было выбрана новае праўленне з наступных асоб: Галіна Рогач — старшыня (яна выбрана таксама дэлегатам на з'езд БГКТ ад імя свайго і калодненскага гурткоў БГКТ), Ірэна Паплаўская — сакратар, Лявон Арцішэўскі — скарбнік. Удзельнікі сходу пастанавілі стварыць харавы калектыў.

■ У Калодне (справаздачна-выбарны сход быў праведзены 3 лістапада) у склад новага праўлення гуртка ўвайшлі: Лідзія Казлоўская — старшыня, Мікалай Казлоўскі — сакратар, Уладзімір Тарасевіч — скарбнік.

■ Рада клуба гарадскога гуртка БГКТ у Беластоку 2 лістапада вырашала, што трэба зрабіць, каб добра адбылася традыцыйная вечарына „Андрэйкі".

■ 4 лістапада праўленне беластоцкага гуртка арганізавала ў памяшканні ГП БГКТ сустрэчу з інжынерам Станіславам Вуйцікам — лектарам ТВП на тэму 62 гадавіны Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі.

(МХ)

КАЛЯНДАР

80 гадоў назад

30.11.1899 нар. М. Лынькоў, беларускі пісьменнік.

55 гадоў назад

26.11.1924 была абвешчана Мангольская Народная Рэспубліка.

29.11.1924 пам. Дж. Пучыні, італьянскі кампазітар

35 гадоў назад

29.11.1944 Савецкая Армія вызваліла Албанію.

30 гадоў назад

27.11.1949 адкрыўся аб'яднаўчы кангрэс сялянскага руху (да 29.11). Было створана Аб'яднанае страніцтва людовае.

* * * * * * * * * *

27.11.1909 пецярбургская „Ніва" пісала: Падтрыманая і падмацаваная сяброўскімі радамі з Берліна, і замежная і ўнутраная палітыка аўстрыйскага ўраду нечакана зноў стала рэзка нямецкафільскай і антыславянскай. Не сустракаючы салідна-га адпору ні з Усходу, ні з Захаду, яна смела пайшла далей на шляху захопаў і аб'явіла аб анексіі Босніі і Герцагавіны.

Niwa

BIAŁORUSKI TYGODNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

ODZNACZONY ZŁOTĄ ODZNAKĄ „ZASŁUŻONY BIAŁOSTOCCZYŹNIE"
Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

* *

ADRES REDAKCJI
Niwa
ul. Wesołowskiego 1
15-950 Białystok, skr. poczt. 149
tel. 2-32-41

* *

Wydawca:
RSW „Prasa-Książka-Ruch", Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe w Białymstoku. Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch" oraz urzędy pocztowe i doręczyciele. Cena prenumeraty rocznej 52 zł. Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 50% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch", Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto NBP XV Oddział w Warszawie nr 1153-201045-139-11.
Indeks 36911/36671
B.Z.Graf. Zam. 1970 Nakład 7.600 egz. S-2

(ДА 80-ГОДДЗЯ МІХАСЯ ЛЫНЬКОВА)

ШЧЫРЫ ТАЛЕНТ

ВОЛЬГА КАЗЛОВА

Загадчык Кафедры беларускай літаратуры Беларускага дзяржаўнага універсітэта імя У. І. Леніна

Міхась Лынькоў пісаў толькі аб тым, што пабачыў уласнымі вачамі, што падказала яму глыбокае партыйнае сумленне. Станаўленне яго як грамадзяніна новай эпохі адбывалася ў гады грамадзянскай вайны. Першую загартоўку абаронцы заваёў Кастрычніка ён прайшоў у партызанскім атрадзе на Беларусі, а затым у час службы ў Чырвонай Арміі.

На папялішчах пачало аднаўляцца мірнае жыццё. Працоўныя Беларусі залечвалі раны вайны, клапаціліся аб тым, каб збудаваць „будыніну на іншы лад і склад". Яны пацягнуліся да газет, кніг, да ведаў, да навукі. Гэта ад-

М. Лынькоў (першы справа) з беларускімі пісьменнікамі Я. Коласам, К. Крапівой, П. Кавалёвым. 1947 год.

чуў Лынькоў і пайшоў працаваць на-стаўнікам, стаў актыўным селькорам Бабруйскай акруговай газеты „Камуніст", а ў 1928 годзе ўзначаліў яе як рэдактар.

У 1926 годзе ў друку з'явіліся яго першыя апавяданні. Яны адразу звярнулі на сябе ўвагу чытача. Першыя творы пісьменніка былі прысвечаны тэме грамадзянскай вайны. У дні грамадзянскай вайны, сцвярджаў празаік, закладаліся прынцыпы новай камуністычнай маралі і этыкі, вырышталізоўваліся асновы сацыялістычнага гуманізму і інтэрнацыяналізму. У 1926 годзе Міхась Лынькоў уступіў у рады Камуністычнай партыі. Партыйная дзейнасць адкрывала перад маладым пісьменнікам новыя далі сацыялістычнай дзяржавы. Ён адным з першых у беларускай літаратуры звярнуўся да мастацкага ўвасаблення праваўфланговага новай эпохі — прадстаўніка рабочага класа.

У апавяданні „Андрэй Лятун" (1928 г.) Лынькоў стварыў высокамастацкі вобраз машыніста-чыгуначніка Андрэя Сапуна, раскрыў яго псіхалогію, думы, мары. Вуснамі машыніста Летуна пісьменнік падкрэсліў думку аб тым, што пераможцы Кастрычніка зрабілі працу ў нашым грамадстве справай гонару, доблесці і геройства. Тэма працы пад пяром Лынькова набыла сацыялістычнае горкаўскае асвятленне.

Міхась Ціханавіч і па доўгу службы, і па волі свайго сэрца наведваўся на шматлікія новабудоўлі нашай краіны, вывучаў працоўную дзейнасць, побыт, поспехі і цяжкасці будаўнікоў. Вялікі матэрыял дала яму камандзіроўка на Беламорска-Балтыйскі канал. Вынікам паездкі з'явіўся зборнік „На высокай хвалі".

У 1930 годзе Лынькоў быў пераведзены на працу ў Мінск. Ён надаваў вялікую ўвагу сваёй творчай вучобе, дбаў аб поспехах таварышаў па пяру. Пісьменнік Аляксей Зарыцкі адзначаў: „Міхась Ціханавіч Лынькоў не толькі адзін з выдатных нашых празаікаў, але і чулы таварыш, настаўнік, які шмат каму з пісьменнікаў дапамог выявіць свае здольнасці і цвёрда стаць на літаратурны шлях". За дзесяць перадваенных год на плечы Лынькова ляглі шматлікія клопаты Дзяржаўнага выдавецтва рэспублікі, рэдактара „Полымя рэвалюцыі", сакратара партыйнай арганізацыі пісьменнікаў, старшыні Саюза пісьменнікаў БССР.

Значнай падзеяй у жыцці Міхася Ціханавіча быў удзел у вызваленчым паходзе Чырвонай Арміі ў верасні 1939 года. Яму было даручана рэдагаванне газеты „Беларуская звязда" — органа палітупраўлення беларускага фронту. Лынькоў працаваў з вялікай напружанасцю. Ён цікавіўся ўмовамі жыцця рабочых і сялян у былой Заходняй Беларусі, адшукваў былых вязняў казематаў, наладжваў сустрэчы байцоў і камандзіраў з рэвалюцыянерамі-падпольшчыкамі, камуністамі і камсамольцамі, рыхтаваў тэрміновыя матэрыялы для газеты, а калі выпадаў час, пісаў свае творы. У 1940 годзе выйшаў яго зборнік „Сустрэчы". Назву зборніку даў лепшы яго твор — аповесць „Сустрэчы", дзе галоўным героем з'яўляецца прадстаўнік КПЗБ Захар Крымянец. Пісьменнік у гэтым вобразе выдатна спалучыў тыповыя рысы камуніста з індывідуальнымі рысамі чалавека. Ён расказваў аб пралетарскай салідарнасці беларускага і польскага народаў у барацьбе з рэакцыйнымі сіламі былой буржуазнай Польшчы.

З самага пачатку Вялікай Айчыннай вайны пісьменік-воін быў на пярэднім яе краі. Ён працаваў у рэдакцыі франтавой газеты „За Савецкую Беларусь", сустракаўся з воінамі і партызанамі, з людзьмі, якія выратаваліся з фашысцкага палону. Як франтавік-журналіст і як чалавек, сям'я якога засталася на акупіраванай тэрыторыі, ён напружана распытваў іх аб выпрабаваннях людзей на вайне, аб лёсе малых і дарослых у захопленых ворагам гарадах і вёсках, аб народным гневе, помсце і партызанскай барацьбе. З вялікай мужнасцю ўспрыняў ён вестку аб тым, што яго жонка і сын загінулі ад рукі ворага. Пісьменнік, як „бомбу і штык" выкарыстоўваў надзейную зброю — мастацкае пяро. Яго нарысы і апавяданні друкаваліся ў газетах „Правда", „Известия", „За Савецкую Беларусь", а ў 1944 годзе яны выйшлі асобнай кніжкай пад назвай „Астап". Героі апавяданняў — радавыя савецкія людзі. Гэта ляснік Астап (ап. „Астап"), рабочы-камуніст Пётр і рабочы-камсамолец Алёшка (ап. „Салют"), калгасніца Аксіння (ап. „Пацалунак"), настаўнік Усціныч (ап. „Недапетыя песні"), піянер Міколка (ап. „Васількі") і іншыя. У мірныя дні яны

(Працяг на стар. 5)

Сябру Міхасю Хмялеўскаму з прычыны смерці маці

ВОЛЬГІ ХМЯЛЕЎСКАЙ

сардэчнае спачуванне выказваюць сяброўкі і сябры

з „Нівы"

TELEWIZJA WARSZAWA

Niedziela 25 XI — 8.55 Program dnia. 9.00 Teleranek oraz film z cyklu „Niezwykła piątka". 10.20 Antena. 10.45 Polskie skrzydła — cz. I — film dok. 11.25 Dziennik. 11.40 Rolnicze rozmowy. 12.10 Poranek symfoniczny WOSPRiTP dedykowany górnikom. 13.10 Podróżnicy i odkrywcy — Zmierzch nad Brahmaputrą odc. pt. „Tropami mitów". 13.55 Tylko w niedzielę. 19.00 Wieczorynka. 19.30 Dziennik. 20.15 Korzenie — odc. XII (ostatni).

Poniedziałek 26 XI — 15.25 Program dnia. 15.30 NURT — Naucz. początkowe. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Zwierzyniec. 16.55 Dzień dobry w kręgu rodziny. 17.20 Dom i my. 17.35 Trudne powroty — film fab. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Teatr TV — Eduardo de Filippo — „Sobota, Niedziela, Poniedziałek". Wyk.: B. Kraftówna, I. Machowski, H. Machalica i inni. 22.00 Śledztwo zostało wznowione. 22.30 Dziennik. 22.45 Proscenium.

Wtorek 27 XI — 15.25 Program dnia. 15.30 Klub Seniora. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Studio Młodych — Turniej reporterów. 17.00 Interstudio. 17.25 Sonda. 17.55 Dzień dobry w kręgu rodziny. 18.25 Między nami jaskiniowcami. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Sam i Sally — odc. pt. „Lili" — komedia krym. 21.15 Studio Teatralne — Harold Pinter — „Dozorca". 22.45 Dziennik. 23.00 Camerata.

Środa 28 XI — 15.25 Program dnia. 15.30 NURT — Nauki polit. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Kino Telewizji Najmłodszych — Worek jabłek — film fab. radz. 16.50 Losowanie Małego Lotka. 17.00 Dom i my. 17.15 Dzień dobry w kręgu rodziny. 17.40 10 minut — teletur. 17.50 Giełda eksporterów. 18.20 Świat, który nie może zaginąć — Kraina trzęsącej się ziemi — film dok. 18.50 Wyst. ambasadora Jugosławii. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Kino Interesujących Filmów — Kandydat — dramat społeczno-polit. USA. W roli głównej Robert Redford. 22.10 XYZ — cz. I. 22.40 Dziennik. 22.55 XYZ — cz. II.

Czwartek 29 XI — 15.25 Program dnia. 15.30 Decyzje piętnastolatków. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Czwartek TDC oraz „Pipi Langstrumpf". 17.30 Skarbiec. 17.55 Dzień dobry w kręgu rodziny. 18.25 Reportaż wojsk. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Komisarz Moulin — „Niespodzianka szefa" — film krym. 22.00 Pegaz. 22.45 Dziennik. 23.00 Międzynarodowy turniej w jeździe figurowej na łyżwach.

Piątek 30 XI — 15.25 Program dnia. 15.30 NURT — psych. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Dla dzieci — Kółko graniaste. 16.55 Magazyn motor. 17.20 Dzień dobry w kręgu rodziny. 17.40 Saga rodu Riuss — odc. VI. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Potyczki rodzinne — finał teleturnieju. 21.50 Dziennik. 22.05 Własna wina — film TP. Wyk: E. Żukowska, K. Chamiec, P. Garlicki i inni. 22.50 Planeta Ziemia — Wielcy rzeźbiarze.

Sobota 1 XII — 15.15 Program dnia. 15.20 Radzimy rolnikom. 15.30 Obiektyw. 15.50 Dziennik. 16.00 Tajemnicza wizyta — radziecki film science-fiction. 17.05 Sport. 18.05 Szanujmy wspomnienia — Godzina cudów — pr. rozr. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Jahn i Mary — ameryk. dramat obycz. W roli głównej Dustin Hoffman. 21.50 III przegląd programów rozrywkowych Interwizji — Sopot 79 „Jestem szaloną dziewczyną" — prod. węg. 22.25 Dziennik. 22.40 Sport.

(js)

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek 23 XI — 7.40 Film fab. 17.00 Balet. 18.10 Piosenki do wierszy Jesienina.

Sobota 24 XI — 14.20 Spektakl. 15.05 Nie do wiary. 17.45 Anna Karenina — film fab. cz. I i II.

Niedziela 25 XI — 7.00 Koncert. 9.00 Film fab. ser. cz. I. 12.00 Spektakl. 14.25 Klub podróży. 15.25 Cyrk. 16.00 Panorama międzynarodowa. 16.45 Film anim. 17.45 Spotkanie z A. Rajkinem. 19.35 Puchar Interwizji w gimnastyce artystycznej.

ГАВОРЫЦЬ БЕЛАСТОК!

Беларуская радыёперадача: субота 12.05 — 12.25 (UKF).

КІНО

Białowieża Szczęki — USA 27—28.XI. Szantaż — ang. 29—30.XI. Co mnie zrobisz, jak mnie złapiesz — pol. 1—2.XII.

Bielsk Podl. Umarli rzucają cień — pol. 26 XI. Dzień weselny USA 27—28 XI. Chciałbym być — pol. 29—30 XI.

Czeremcha Delegat floty — radz. 1—2 XII.

Czyże Dziwna kobieta — radz. 28 XI — 2 XII.

Gródek Portret Schunkin — jap. 1—2 XII.

Hajnówka Blokada — radz. 26—27 XI. Bliskie spotkanie — USA 28—30 XI. Odbicia światła — czes. 1—2 XII.

Michałowo Doktor Francoise — fr. 27—28 XI. Barwy mojej młodości — jap. 29—30 XI.

Milejczyce Wyznanie miłości — radz. 28 XI — 2 XII.

Narew Proszę słonia — pol. 28 XI—2 XII.

Narewka Melodie białych nocy — radz. Musisz żyć — NRD 28 XI — 2 XII.

Nurzec Po latach — radz. 27—28 XI. Obrót spraw — radz. 29—30 XI. Okupacja w 26 obrazach — jug. 1—2 XII.

Orla Wypij do dna — radz. Mimino — radz. 27 XI — 2 XII.

Беларуская літаратура — Аляксандар Баршчэўскі

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

ЯКУБ КОЛАС — ЧАСТКА XLIX

У апавяданнях Коласа, прысвечаных паказу п'яных герояў, няма маралізатарства і дыдактызму. Пісьменнік не карыстаецца ў гэтых творах перасцярогамі ці фінальнай мараллю. Сказанае не абазначае, што яго апавяданні з гэтага цыкла маюць характар натуралістычнай фатаграфіі. Інтэнцыі і погляды пісьменніка адчуваюцца ў падтэксце, а не ў аўтарскіх павучэннях. Можна думаць, што коласаўская манера, знешне як бы абыякавая ў адносінах на з'явы п'янства — была больш пераканаўчай для чытача, чым павучэнні і апеляцыі пісьменнікаў народніцка-сентыментальнага лагера. Стыль характарыстык п'яных герояў, бадай, пераняў Колас ад Гогаля. Адзін з першых даследчыкаў прозы Коласа меў рацыю, калі напісаў: „Так, галерэя п'яных герояў, абрысаваная пісьменнікам, мае сваю адпаведнасць у тых вясёлых казаках, што напаўняюць сабой апавяданні ў зборніках „Вечера на хуторе близь Диканьки“ і „Миргород“. Само сабой зразумела, што ў Я. Коласа як самі героі, так і абставіны змяніліся ў залежнасці ад тых сацыяльных умоў, якія таксама змяніліся“.

Стан алкагольнага дурмана выкарыстоўвае Колас для таго, каб сарваць з чалавека маску і паказаць яго сапраўднае аблічча. П'яныя героі Коласа паказваюць, кім яны сапраўды ёсць або кім хочуць быць. Пад уплывам алкаголю становяцца яны шчырымі. Коласа цікавіць псіхічная змена ў п'янага чалавека, яго ілюзорнае шчасце і ўзмоцненая эмацыянальнасць. Гарэлка прычыняецца да актывізацыі ў чалавеку не толькі схільнасцей адмоўных, але таксама схільнасцей альтруістычных, спрыяе яна часта прыліву дабраты і эмацыянальнага лірызму.

Галерэя п'яных герояў у апавяданнях Коласа вельмі абшырная і разнародная. Схільнасці і характары п'яных герояў пазваляюць падзяліць іх на некалькі груп.

I. У першую групу можам залічыць тых герояў, якія празмерна падкрэсліваюць свае заслугі, грамадскую вагу, фізічную сілу або разумовыя здольнасці. Адным словам, гутарка ідзе аб людзях з крайнім зазнайствам.

Першым прыкладам можа быць стараста з апавядання „Выбар старшыні“:

„Стараста! Я — стараста, ста-а-раста! — Пры гэтым стараста падняў угору палец, уставіўся ў адно месца, як бы ахопліваючы цалкам усю веліч свайго чыну, сваёй улады, магутнасці“.

Другі прыклад знаходзім у апавяданні „Пісаравы імяніны“:

„А хто накрыў пазалетась вучыцеляў на з'ездзе? — перапытаў старшыня. Ён увесь час маўчаў і старанна ачышчаў чаркі і тарэлкі. — Бачу я, збіраюцца валасатыя, кудлатыя, тут я і здагадаўся. Ось і накрылі! I цяпер чалавек дваццаць без службы бадзяюцца, як басякі“.

КАЗКА ДЛЯ ДАРОСЛЫХ

ТРЫ СЫНЫ БАГАТАГА БАЦЬКІ

У далёкай краіне чыгуначнікаў жыў славуты пан Ваўжык. У яго было тры сыны: Янка, Міхась і Пятрусь. Ганарыўся пан Ваўжык сваімі пацанамі. А калі тыя падраслі, за пасадамі пачаў углядацца.

У тым часе нялёгка было знайсці добрую працу. Усюды патрабавалі пратэкцыі і аглядаліся на падарункі. Пан Ваўжык, як вядома гаспадар, знаёмых меў многа ў сталіцы, добрых калег на высокіх пасадах. Хутка знайшоў сынам пратэктараў. I ўсіх на добрыя пасады ўладзіў. Найстарэйшы сын Янка начальнікам стаў, а малодшыя браты яго памочнікамі.

Пачалі браты самастойна жыць. Хутка пажаніліся. Пан Ваўжык толькі час ад часу наведваў сваіх любімцаў, бо ведаў, што яны самі добра вядуць гаспадарку. I прыбытак маюць нядрэнны. Штодзённа па тэлефону гаварылі, свае дамашнія справы рашалі.

Янка з Міхасём жылі па адной старане вуліцы, а самы малодшы, Пятрусь, з другога боку. У гэтага малодшага менш душ было для харчавання. Таму татка заўсёды лепш любіў старэйшага і сярэдняга. Бывала, свята падыходзіць, і бацька пасылае то грошы, то падарункі сыночкам. Янку і Міхасю больш, а Петрусю — што з носа капне.

Бачылі ўсё гэта Петрусёвы дзеткі. Адзін перад другім выказвалі свае думкі аб бацьку і аб дзядзьках сваіх. I крыўду мелі да дзядулі свайго, што ладу паміж сынамі не завядзе. Ды што ж маглі зрабіць?

Набліжаўся Новы Год. Петрусёвы дзеткі даўным-даўно чакалі яго. Ды не толькі Новага Года чакалі, дзядулі Ваўжыка выглядалі. Спадзяваліся харошых падарункаў, грошыкаў крышачку. I дзядок шчодры быў, грошыкаў сыпнуў.

— Падзяліце паміж сабою, дзеткі, — сказаў, — справядліва падзяліце. Не крыўдзьце адзін другога!

Ды дзе ж справядліва грошы дзеляцца? I браты па-свойму раздзялілі бацькаў падарунак. Янку і Міхасю больш дасталася, а Петрусю — маленькая часцінка.

Не ў згодзе жылі браты паміж сабою, не любілі адзін другога. Найбольш Петруся не любіў Янка. Яго парад не слухаў, а сям'і Петрусёвай быццам не прыкмячаў. Ніхто не ведаў прычыны нянавісці.

Набліжалася прыхадское свята ў ваколіцы пана Ваўжыка. Фэст рыхтаваўся небывалы, рыхтаваліся і браты да ўрачыстых сустрэч з сваімі сем'ямі. Янка быў важаком, Міхась яму памагаў, а Петруся быццам і ў хаце не стала. Бо так штогод бывала.

Перад самым святам прыйшла вестка з горада. Пан Ваўжык паведамляў сынам, што з нагоды прыхадскога свята ўзнагароды ім пасылае. А што плён быў багаты таго года, дык і грошыкаў уляцела больш як заўсёды. Трэба было падзяліць падарунак таткі. Сустрэўся Янка з Міхасём ды кумоў сваіх паклікаў. Проста, каб чыстымі быць перад Петрусём і яго сям'ёй, ды і дзеткамі сваімі таксама. I пачалі дзяліць. Як падзялілі, ніхто не ведаў, толькі пасля казалі, што найбольш дасталася дзецям старэйшых братоў. Ды і кумоў сваіх Янка з Міхасём не пакрыўдзілі, і сваякоў іх таксама. Толькі Петрусю капелька капнула, як заўсёды. Не стаў ён дабівацца справядлівага падзелу, бо ведаў, што гэта бескарысна. А дзеці наймалодшага брата, убачыўшы несправядлівасць сваіх дзядзькоў, голасна пачалі гаварыць аб гэтым, бо хацелі, каб усе ўрэшце праўду ў ваколіцы ведалі.

Ул. Сідарук

БЕЛАСТОКУ 230 ГОД

Беластоку як гораду ужо 230 год. Першыя заметкі аб пасёлку Беласток згодна сцвярджаюць яго існаванне ўжо ў XV стагоддзі. Гэта стары горад, з багатай гісторыяй. Сёння можам захапляцца прыгожым палацам і акружаючым яго паркам (гэта праўдзівая аздоба горада).

У час другой сусветнай вайны з 100-тысячнага насельніцтва палавіна загінула з рук гітлераўскіх захопнікаў. Прамысловыя аб'екты былі знішчаны ў 90%. А варта ведаць, што перад вайной Беласток быў цэнтрам тэкстыльнай прамысловасці.

Пасля вайны горад пачаў адбудоўвацца. У 1955 годзе пачало прадукцыю баваўнянае прадпрыемства „Фасты“. Цяпер тут працуе больш 6000 рабочых. Апрача таго, у Беластоку ёсць вялікія прадпрыемствы шарсцяной, спажывецкай, электрамашыннай прамысловасці. Яшчэ будуюцца фабрыка дываноў, фабрыка па вырабу прадметаў з серабра, прадпрыемства па апрацоўцы збожжа і іншыя.

Такім чынам, Беласток гэта ўжо вялікі прамысловы цэнтр. Тутэйшыя прадпрыемствы выпускаюць 85% агульнай прамысловай прадукцыі гэтага рэгіёна.

У Беластоку вучыцца амаль 11 тысяч студэнтаў. Беластоцкая медыцынская акадэмія выпусціла 4500 лекараў. Тут ужо амаль 30 гадоў існуе палітэхніка. Развівае сваю дзейнасць філіял Варшаўскага універсітэта. Нядаўна быў адкрыты філіял Вышэйшай тэатральнай школы. Ёсць два тэатры, філармонія, два музеі.

Знікаюць з беластоцкага пейзажа драўляныя дамы, так характэрныя для Беластока ў міжваенны перыяд. Ужо амаль няма следу па Сенным рынку, дзе даўней можна было ўсё купіць і прадаць.

Цяпер Беласток мае новыя, вялікія жыллёвыя пасёлкі, як, напрыклад, пасёлак Тысячагоддзя, Пяста, Антанюкоўскія сады, Прывакзальны і іншыя. Ёсць новыя, прыгожыя вуліцы і камунікацыйныя шляхі. У пабудове ёсць тры наступныя жыллёвыя пасёлкі, у тым ліку 40-тысячны пасёлак Захад. Горад прыгажэе з кожным годам.

Кватэр трэба яшчэ многа (сама менш для 30 тысяч чалавек). Неабходна будаваць больш крамаў, тэлефонныя цэнтралі, ачышчальню прамысловых і камунальных сцёкаў. Ёсць яшчэ і іншыя клопаты, тыповыя для гарадоў, якія хутка развіваюцца.

Самае важнае тое, што Беласток разбудоўваецца і гэта ўжо вялікі (тут зараз пражывае больш 210 тысяч асоб) горад, з сучасным абліччам, але ў якім захавалася яшчэ многа з колішняй прыгажосці

(яц)

Фота Я. Целушэцкага

Наша галерэя

Мікалай Грыгарчук. Жывапіс. „Грамадскі пачын пры пабудове вуліцы ў Васількове“. 1978 год. Фота М. Гайдука.

ПЕДАГАГІЧНЫЯ РАЗВАЖАННІ

ЗАКАНАМЕРНАСЦІ РАЗВІЦЦЯ

У папярэдняй гутарцы мы гаварылі аб асноўных этапах у псіхічным жыцці чалавека.

Сёння, каб папоўніць характарыстыку кожнага з названых у папярэдняй гутарцы этапаў, хачу звярнуць увагу на тое, што таксама фізічнае, як і псіхічнае развіццё чалавека не праходзіць аднастайна. Чым ён малодшы, тым развіццё хутчэйшае, і наадварот: чым старэйшы, тым павальнейшае. Прытым і фізічнае, і псіхічнае развіццё дзяўчатак наступае хутчэй і больш гарманічна, прытым без такіх адхіленняў, як у хлопчыкаў. Асабліва цяжкі этап у развіцці чалавека — гэта час паміж 11-12 і 20-21 гадамі жыцця або інакш час фізіялагічнага даспявання і грамадскага станаўлення.

Апрача гэтага, неабходна памятаць, што найбольшыя хістанні ў пастаянным развіцці дзяцей і моладзі, якія праяўляюцца ў форме так званых выхаваўчых цяжкасцей, выступаюць таксама паміж 15-м і 21-м месяцамі жыцця, двума з паловай і трыма з паловай гадамі, а таксама паміж 10 і 12 гадамі жыцця.

Паміж гэтымі цяжкімі этапамі наогул развіццё наступае ўраўнаважана і з адпаведным прыстасаваннем да акружэння.

Значыць, калі ў вашага дзіцяці паявіўся зменлівы настрой, яно бунтуецца супроць усяго і ўсіх, выбухамі гневу і слёз успрымае ўсе іншыя, апрача сваіх уласных, погляды, памятайце, што гэта якраз і ёсць псіхалагічная заканамернасць, уласцівая для данай фазы яго развіцця. Не палохайцеся ў такіх выпадках і зразумейце, што ваша дзіця перажывае цяжкі для яго этап, што так і павінна быць у тым узросце, у якім яно цяпер. Ад вас тады патрабуецца спагада, сардэчнасць.

Уменне выхаваць дзіця ў сям'і якраз і заключаецца ў адпаведным „дапасаванні“ выхаваўчых уздзеянняў да індывідуальнага развіцця выхаванка, а не на непасрэдным знясільваючым змаганні за прывучэнне дзіцяці да выканання такіх заданняў, якія для яго ўзроўню развіцця не абавязковыя і яшчэ лішне цяжкія.

Умелае кіраванне развіццём дзіцяці ў сям'і заключаецца на прадуманай, разумнай пастаноўцы заданняў для дзіцяці і сысканні канкрэтных вымаганняў, але адпаведных для яго ўзросту і індывідуальных магчымасцей. А гэта патрабуе не толькі глыбокага валодання ведамі пра заканамернасці, якія кіруюць псіхічным развіццём чалавека, парадку ў паступовым здабыванні ім акрэсленых уменняў, але таксама сталага, уважлівага назірання за індывідуальным рытмам развіцця кожнага дзіцяці.

Аднак усё, што дагэтуль было сказана, датычыцца дзяцей, у развіцці якіх няма ніякіх парушэнняў ці недахопаў. Такіх дзяцей пераважная большасць. Побач з імі ёсць некалькі працэнтаў (па меркаванню некаторых тэарэтыкаў — нават звыш дзесяці працэнтаў) дзяцей са спозненым псіхафізічным развіццём, або з адхіленнямі ў гэтым развіцці. Але пра гэта ў наступнай гутарцы.

др Мікалай Грыгарчук

ГМІННЫЯ НАВІНЫ

У НАЙБОЛЬШАЙ ГМІНЕ

Бельская гміна з'яўляецца найбольшай у Беластоцкім ваяводстве. Зямельныя ўгоддзі займаюць тут 31825 гектараў, у тым ліку зялёныя ўгоддзі займаюць 29,7%. У гміне ёсць 66 вёсак і 3682 гаспадаркі. Вядучымі ў галіне інтэнсіфікацыі сельскагаспадарчай прадукцыі з'яўляецца вёска Парцава. Трыццаць вёсак прымае ўдзел у конкурсе „Беластоцкая вёска гаспадарная і культурная".

Пражывае тут 18960 чалавек, у тым ліку 8875 мужчын і 10085 жанчын (на 100 мужчын прыпадае 113,6 жанчын). Трэцяя частка агульнай колькасці насельніцтва гэта моладзь.

Вёскі будуюцца. У мінулым годзе сяляне пабудавалі трыццаць інвентарскіх будынкаў на 610 месц і мадэрнізавалі адзінаццаць на 235 месц.

Земляробы прадалі дзяржаве 1342 тоны жывой вагі свіней (план выканалі) і 1675 тон ялавічыны (план выканалі ў 95,7%). Малака прадалі 17242 тысячы літраў (план выканалі ў 96%). Збожжа даставілі на пункты скупкі 1745 тон (гэта 79,3% плана). За прададзеныя дзяржаве сельскагаспадарчыя плады хлебаробы атрымалі 261 мільён злотых (з гэтай сумы на адну гаспадарку выпадае 60,9 тыс. злотых).

Спецыялізацыя — будучыня нашай вёскі. Зараз у гміне налічваецца звыш 150 спецыялістычных гаспадарак. Ужо цяпер, у гэтых яшчэ маладых спецыялістычных гаспадарках, непараўнальна вышэйшая вартасць таварнай прадукцыі (у сярэднім у 4-5 разоў большая, чым у неспецыялістычных). Цяпер не той час, каб сеяць ды гадаваць усяго пакрысе. Трэба заняцца нечым адным. І гаспадару тады большая карысць, і дзяржаве. Палявую вытворчасць неабходна падпарадкаваць жывёлагадоўлі, каб была гармонія. У гэтым мікрарэгіёне высокатаварныя гаспадаркі вядуць: Мікалай Лазовік з Сакоў, Ніна Прызовіч з Парцава, Аляксей Лісоўскі з Зубава, Уладзімір Міхальчук з Кожына, Юзэф Пац з Лубіна Касцельнага, Рыгор Верамчук з Аўгустова, Аляксей Матэнька з Райска і многія іншыя.

Сяляне бельскай акругі гадуюць 18446 штук быдла (лік яго павялічыўся на 1,4%), у тым ліку 9190 кароў, 20 995 свіней (колькасць іх павялічылася на 7,7%) і 8813 авечак (іх больш на 2%). Да далейшай гадоўлі купілі яны 709 пародзістых цялят, з якіх вырастуць малочныя каровы і ўбойная рагатая жывёла. Тутэйшыя земляробы аднавілі 542 тоны пасадачнай бульбы. Дакупілі сабе 85 гектараў ПФЗаўскай зямлі, дзеля павелічэння арэалу сваіх гаспадарак. Прымяняюць яны па 117 кілаграмаў НПК у чыстым рэчыве на 1 га зямельных угоддзяў. Падсеялі 1603 тоны вапны. Узялі 35,7 мільёнаў злотых сельскагаспадарчых крэдытаў, у тым ліку пяць мільёнаў злотых інвестыцыйных крэдытаў. Да гэтага часу званне кваліфікаванага гаспадара атрымала 103 жанчыны.

НОВЫЯ КРАМЫ

Ваяводскі саюз сельскагаспадарчых спулдзельняў „Самапомач хлопска" (ВЗСР) мае значныя дасягненні ў гандлёвым будаўніцтве ў Беластоцкім ваяводстве. Штогод прыбывае сучасных крамаў, гандлёвых дамоў і павільёнаў. У бягучым годзе вялікія гандлёвыя дамы атрымалі жыхары Сямяціч, Драгічына і Мельніка. Новыя крамы, у якіх прадаюцца вырабы для сельскагаспадарчай прадукцыі, адкрылі ў Янове і Карыціне. Зараз амаль усе прадуктовыя магазіны маюць халадзільнікі і іншае рознае халадзільнае абсталяванне, без якога не абыйсціся, прадаючы марожаныя вырабы і іншыя харчовыя прадукты.

Цяпер брыгада будаўніча-мантажнага аддзела ВЗСР „Самапомач хлопска" ўзводзіць двухпавярховы гандлёвы дом у Заблудаве. Будзе ён адным з больш у Беластоцкім ваяводстве.

Гандлёвы павільён будзе пабудаваны ў Гарадку. **(яц)**

БУСЛІНАЕ ГНЯЗДО

У вёсцы Галады Бельскай гміны, як уязджаць з боку Бельска, на правым баку на высокім электрычным бетонным стаўбе бусел пабудаваў сабе гняздо. Гэта ўжо другая вёска ў гэтым раёне, якая мае свайго бусла. Цікава гэта, бетонны стоўб спалучае электралінію, а на ёй наш сімпатычны даўганогі бусел умее выстраіць замысловаты палац. І буслы ідуць з духам часу...

Румі

ПРОСІМ НА СЦЭНУ!

(Працяг са стар. 1)

лых). Могуць прымаць удзел салісты, дуэты, калектывы ад 3 да 8 асоб. Неабходна выступаць з **дзвюма новымі песнямі**, якія спявак ці калектыў не выконвалі яшчэ на папярэдніх конкурсах „Беларуская песня". Можна выконваць народныя песні або напісаныя кампазітарамі, бо **конкурс праводзіцца ў дзвюх раўназначных катэгорыях: фальклорных песень і сучасных песень.** Журы будзе ацэньваць і кваліфікаваць паводле галасавых магчымасцей, майстэрства выканання, вартасці рэпертуару.

Конкурс самадзейных народных аркестраў і музыкаў будзе праходзіць на двух этапах: раённых — у студзені 1980 г. і фінальным — у лютым гэтага ж года. У ім могуць удзельнічаць музыканты, якім споўнілася найменш 14 год. Яны могуць выступаць як салісты або ў калектывах. Трэба выканаць **дзве мелодыі**, ігра якіх не павінна працягвацца даўжэй, як 6—8 мінут. Неабходна, каб хоць адна з гэтых мелодый даўней была папулярная ў роднай мясцовасці выканаўцы. **Вельмі пажадана ігра на народных інструментах: цымбалах, дудзе, скрыпцы, гармоніку і г.д.** Журы будзе ацэньваць вартасці рэпертуару, інтэрпрэтацыю, тэхніку ігры.

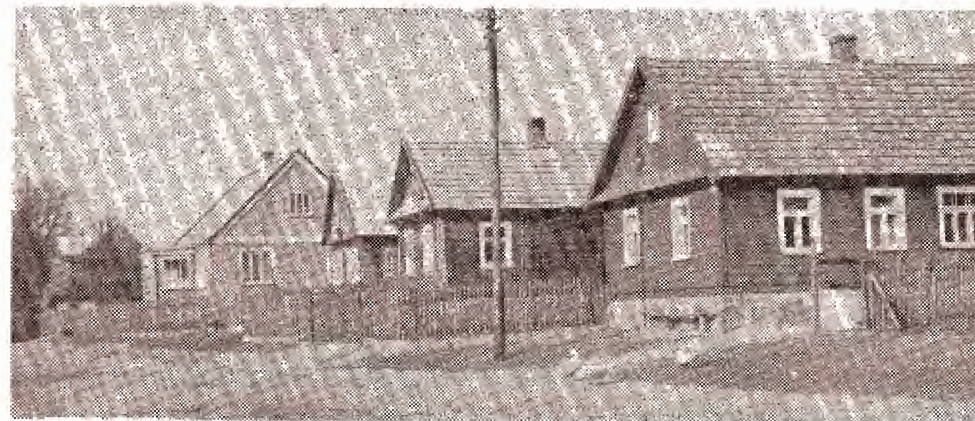
Конкурс самадзейных тэатральных калектываў планецца правесці: раённыя агляды — у студзені 1980 г., фінальны — у лютым гэтага ж года. Удзельнікам павінна быць найменш 15 год, а калектыў не можа выступаць з той самай пастаноўкай, з якой ужо ўдзельнічаў у конкурсе ў **мінулыя два гады. Конкурс праводзіцца ў дзвюх раўназначных катэгорыях: твораў, напісаных пісьменнікамі, і пастановак народных абрадаў, легенд, жартаў.** Ацэньвацца будзе выбар рэпертуару, культура мовы, майстэрства акцёрскай ігры.

Ацэньваць будуць спецыяльныя журы, выбраныя арганізатарамі конкурсаў. Усім удзельнікам раённых і фінальных конкурсаў гарантуецца зварот усіх коштаў падарожжа.

Ужо гатовы каштоўныя і цікавыя ўзнагароды!

Арганізатары спадзяюцца, што на ўсіх конкурсах будзе мнагалюдна: і на сцэне, і ў глядзельнай зале. „Ніва" перажывае за кожнага спевака, музыку і акцёра — за ўсіх!

Усім нашым аматарам ад усяго сэрца жадаем адвагі, шчасця і задавальнення!

Вёска Войшкі. *Фота Я. Целушэцкага.*

(Працяг са стар. 1)

Чыстка сумлення

падарчых гурткоў мгр інжынер Мар'ян Кукля з вялікай турботай гаварыў аб нізкім сёлетнім ураджаі збожжавых культур.

— Чаму на нашых палях заўсёды найдаўжэй стаіць збожжа? — пытаў ён сваіх падначаленых. — Сяляне скосяць, збяруць, а ў нас... аж сорамна глядзець. Да канца верасня авёс стаяў на полі. А пасля вялікае здзіўленне, што ў такой, для прыкладу, Нараўцы збіраюць 7 — так, дасло́ўна сем — цэнтнераў збожжа з аднаго гектара!

Мяне аж падарвала. Не спадзяваўся такіх вынікаў у вядомага з гаспадарнасці і арганізацыйнай кемлівасці дырэктара Нараўкаўскай СКР.

— Гэта праўда, сябра Майсеня? — з недаверам звярнуўся я да яго.

— А чаму ж мае быць не праўда, — шчыра гаворыць ён, — калі атрымалі мы ў загаспадарванне такое поле, дзе нават і ядловец не хоча расці.

Так, гэта праўда: СКРам прыпадае зямля, якой ужо ніхто іншы не хоча. Але і такую зямлю трэба загаспадарыць, бо збожжа нам неабходнае, завялікім цяжарам для нацыянальнага бюджэту з'яўляецца яго імпарт. І нельга болей разлічваць на тое, што аж 85% патрэб на кармы для СКРаўскай жывёлагадоўлі забяспечыць дзяржава.

ЧАС ДЛЯ РАЗВАГІ

І так гэтая чыстка сумлення прадаўжалася з малымі перапынкамі, некалькі гадзін часу. Гаварылася яшчэ пра выкарыстанне снопавязалак і камбайнаў, аб капанні і параванні бульбы, аб вясеннім ворыве, аб гаспадаранні запаснымі часткамі для машын. Няма месяца і патрэбы разглядаць усё гэта падрабязна. Дзеля прыкладу паўтару толькі за старшынёю Вайтэцкім, што чатыры камбайны, якія знаходзяцца ў СКРы Монькі, працавалі на полі ледзь па 18 гадзін кожны. Верыць не хочацца. Навошта тады трымаць там такія дарагія машыны? Крыху лепш было ў Гродзіску, Ясьвілах, Васількове, Орлі і Суражы. Але таксама мала часу працавалі бульбяныя камбайны.

— А як іх выкарыстаць, — гаварыў дырэктар Санюковіч з Кляшчэляў, — калі камбайны гэтыя не адрозніваюць каменне ад бульбы. Бульба з каменнем, калі пройдзе праз усе рашоткі і транспарцёры, выходзіць напалавіну пашкоджанай і падыходзіць толькі для паравання. На экспарт такой ужо не прымуць.

Разумею засцярогі дырэктара Санюковіча. Але гэта праблема толькі тэхнічнага, так сказаць, арганізацыйнага характару. Можна пад бульбу падабраць улацівае поле, можна ўрэшце ачысціць яго ад каменне...

Вось цяпер, калі зімовы вецер гуляе па палях, ёсць час, каб усё дакладна прадумаць і падрыхтавацца да вясны. Дзеля гэтага і была наладжана гэтая шчырая чыстка сумлення.

Віктар Рудчык

(Працяг са стар. 1)

Як гаспадарыць?

Індывідуальныя гаспадары маюць 180 трактараў, 640 касілак, 63 снопавязалкі, пяць збожжавых камбайнаў і 94 камбайны для капання бульбы, 21 сеўнік мінеральных угнаенняў.

Сёлета гаспадары закончаць пабудову дзевяці кароўнікаў на 148 месц і адзін свінарнік на 200 месц. Апрача таго, мадэрнізуюць па сем інвентарскіх будынкаў для кароў і свіней. Сяляне пабудавалі восем жылых дамоў.

У гміне ўсіх разам мясцовых дарог 76 км. Сёлета будзе закончана пабудова 800-метровага адрэзка дарогі з Клейнік у Гукавічы. Адрамантаваны дарогі: з Чыжоў у Падрэчаны, з Чыжоў у Лушчы і з Курашава ў Вульку. Будзе яшчэ закончана пабудова дарогі з Курашава ў Навакорніна (2 км) і перабудавана вуліца ў Шастакове.

У вёсках Збуч, Курашава, Камень і Вулька закончана ліквідацыя цераспалосіцы.

Мадэрнізавалі вулічнае электраасвятленне ў Чыжах, Ракавічах, Ляневе, Моры і Шастакове.

Заканчваецца пабудова раміза-святліцы ў Клейніках, рамонт клуба прэсы і кніжкі ў Збучы і святліцы ў Чыжах.

У гміне пасадзілі сёлета 3800 дэкаратыўных дрэўцаў (найбольш пабапал дарог) і 1900 кустарнікаў. У бягучым годзе прадбачваецца, што з дзяржаўнага фонду зямлі СКР возьме 80 га, ПГР у Бельску — 80 га і спулдзельчая сельскагаспадарчая гаспадарка ў Нарве — 30 га.

У Чыжоўскай гміне дзейнічае пяць клубаў, адна святліца, дзве бібліятэкі (у іх 16 500 кніжак) і дзве стражацкія рамізы. Арганізаваліся тут паслугі па рамонце радыёпрыёмнікаў і тэлевізараў, цырульна-касметычныя, кавальска-слесарскія, сталярскія, будаўнічыя, бляхарскія і іншыя.

У гміне вядучымі гаспадарамі з'яўляюцца: Яўген Грыгарук і Васіль Аніщчук — абодва яны з Курашава, Пётр Фірсюк, Уладзімір Тапалянскі і Ян Кобац — усе яны з Клейнік, Антон Янцэвіч з Лушчоў, Мікалай Пракапюк з Вулькі і Яўген Заброцкі са Збуча. Аб некаторых з іх мы ўжо пісалі на старонках „Нівы".

Я. Целушэцкі

(ПРАЎДА-ЛЕГЕНДА)

У 1825 годзе Максім Мядзведскі, бедны мужык з сяла Тушэмля, аднойчы выбраўся ў лес па грыбы. Цэлы дзень блукаўся па лясных нетрах, аж у канцы, падвечар, апынуўся ў Аўгустоўскай стражы ва ўрочышчы Замчыска. Тут і пастанавіў пераначаваць. Паслаў сабе пасцель з мяккіх галінак і лёг. Раптам, калі ўжо засынаў, асунулася пад ім зямля, і Максім упаў у нейкую яму, глыбокую на 3 сажні можа. Перапалохаўся, паўпрытомны са страху як найхутчэй выграбся з ямы і кінуўся бягом у Тушэмлю, дадому.

Мінула пару месяцаў, калі вызваліўся ад таго і пачаў меркаваць, каб вярнуцца ў тое месца і пабачыць, што там у яме. Неўзабаве набраў адвагі і позным вечарам апынуўся ва ўрочышчы Замчыска. Адшукаў яму, запаліў лучыну і ссунуўся ў яе. Яма аказалася даволі вялікім падвалам, збудаваным з цэглы. Максім пачаў азірацца і зараз жа прыкмеціў, што пад сценамі стаіць, бадай, 9 вялікіх скрыняў. Падабраў пару накрывак і аж прысеў са здзіўлення. У кожнай скрыні ляжала паўным-паўно сярэбраных і залатых манет. Пачаў азірацца далей. На падлозе ляжала шмат нейкіх пляшак. Пацягнуў глыток з адной — выглядала ні то на мёд, ні то на віно. Вылез з ямы і пачаў рассмакоўвацца. За каторымсьці глытком закружылася яму ў галаве, упаў на зямлю і спаў да ранку. Ранкам, калі прачнуўся, адразу пабег дадому.

Аб сваім адкрыцці нікому не казаў, але, калі аднаго разу жонка пачала наракаць на нястачу ў хаце, падзяліўся з ёй сваёй таямніцай. Затаіў толькі месца, дзе скарб знаходзіўся. Жонка, як то жанчына, неўзабаве пахвалілася скарбам у сяле. Вестка дайшла да арандатара Тушэмлі — Антона Скродскага. Прагны лёгкага ўзбагачэння, пачаў Скродскі намаўляць Максіма, каб той яму выявіў месцазнаходжанне скарбу. Бачачы, што нічога з мужыка не выцягне, Скродскі бярэцца на спосаб. Піша ў 1827 г. да вялікага князя Канстанціна, тагачаснага валадара Літвы і Русі пісьмо, у якім заяўляе, што ходзячы па пушчы, прыйшоў да вываду, што ва многіх пячорах у глухіх закавулках могуць ляжаць схаваныя скарбы, каштоўнасці і што ён ахвотна бы іх пашукаў, з адной аднак умовай — частку знойдзенага скарбу, згодна з Літоўскім статутам, затрымае сабе. Канстанцін спачатку недаверліва аднёсся да прапановы, але ў канцы парэкамендаваў праверыць усю справу гродзенскаму губернатару Бабятынскаму. Дзіўным чынам, амаль у той самы дзень, калі Бабятынскі атрымлівае ад вялікага князя пісьмо, з'яўляецца ў яго Максім Мядзведскі і раскрывае сваю таямніцу.

Губернатар лёгка прыходзіць да вываду, што справы, прадстаўленыя Скродскім і Мядзведскім, маюць супольны корань. Не адцягваючы, вызначае камісію для іх праверкі. Камісія кліча да Замчыска Скродскага, Мядзведскага і рабочых для адкопвання скарбу. На жаль, Мудзведскі не можа ўспомніць месцазнаходжанне падвалу, паказвае ўсё іншыя месцы, у якіх нічога не знаходзяць. Раздражнены Бабятынскі прабуе браць Мядзведскага ў крыжаваны агонь пытанняў, выпытвае

РАСЦЕ КРУГ ЧЫТАЧОЎ

У Міхалоўскай гміне існуе гмінная бібліятэка, яе тры філіялы знаходзяцца ў Юшкавым Грудзе, Шымках і Ялоўцы. Ёсць і восем бібліятэчных пунктаў. Гмінная бібліятэкай кіруе Ніна Тарасевіч (на здымку). Прыемна зайсці ў міхалоўскую бібліятэку, якая знаходзіцца ў будынку Дома культуры. Сёлета тут многае змянілася. Само памяшканне было адноўлена. Павялічылася колькасць новых кніжак. У чытальні ёсць каля трыццаці загалоўкаў краёвай і замежнай прэсы. У Міхалове прыходзіць па кніжкі 442 асобы, а ва ўсёй гміне — 1952 асобы. Добрых поспехаў у распаўсюджванні кніжкі дабіліся Люцына Кузьма ў бібліятэцы ў Юшкавым Грудзе ды бібліятэчны пункт у Новай Волі.

У бібліятэкі і бібліятэчныя пункты наведваюцца дарослыя і моладзь, ахвотна прыходзяць сюды дзеці і вучні мясцовых школ. Наступаюць карысныя змены ў зацікаўленнях чытачоў, расце зацікаўленне навукова-папулярнай і грамадска-палітычнай літаратурай, а ў апошнім часе ўсё большай папулярнасцю карыстаюцца кніжкі, звязаныя з тэхнікай і сельскай гаспадаркай.

Заглянулі мы ў чытальню. Тут на паліцах энцыклапедыі, слоўнікі, навуковая літаратура. Нічога дзіўнага, што тут частымі наведвальнікамі з'яўляюцца перадавікі вучобы з мясцовых школ.

Значная частка кліентаў Ніны Тарасевіч гэта чытачы з амбіцыямі — аддаюць перавагу навуковым і папулярным кніжкам. У моладзі ў пашане маладзёжная літаратура, літаратура класікаў, ваенныя і сенсацыйныя кніжкі, сучасная і тэхнічная літаратура.

З кожным годам растуць культурныя патрэбы жыхароў Міхалоўскай гміны. Кіраўнічцы бібліятэкі ўдаецца заахвоціць да чытання старога і малога. Бібліятэка арганізуе чытальніцкія конкурсы. Адбыліся конкурсы на тэмы: „Праца і барацьба беларускага народу на працягу 60 год у беларускай савецкай літаратуры", „Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя ў польскай мастацкай літаратуры", „Пазнаем Беласточчыну". Зараз аб'яўлены конкурс на тэму дасягненняў беластоцкіх пісьменнікаў. Для моладзі арганізаваліся конкурсы на тэмы: „Героі майго дзяцінства" і „Ці ведаеш гэтыя кніжкі"? Конкурс сельскагаспадарчых тэхнічных ведаў меў уплыў на шырокае зацікаўленне сельскагаспадарчай літаратурай. Гаспадыня бібліятэкі нават павялічыла кнігазборы новымі выданнямі па сельскай гаспадарцы.

Ніна Тарасевіч не толькі ведае, але і любіць сваіх чытачоў. Калі якая-небудзь кніжка тэрмінова камусьці патрэбная, звернецца нават у Варшаву, каб у рамках бібліятэчнага абмену прыслалі твор у Міхалова.

Я. Целушэцкі

ЗАСЛУЖАНАЯ АРГАНІЗАЦЫЯ

Добра працуе гмінна-гарадская арганізацыя Лігі абароны краіны (ЛОК) у Васількове, якую ўзначальвае Галіна Дандзіла. Аб'ядноўвае яна 430 асоб, у тым ліку многа моладзі. Да найактыўнейшых гурткоў ЛОК належаць гурткі пры ГС, зборнай гміннай школе, гмінна-гарадскім упраўленні і гуртку афіцэраў запасу — усе ў Васількове, у Рыбніках і Дамброўках (яны заснаваліся ў мінулым годзе).

Вялікай папулярнасцю карыстаюцца сярод васількоўскага насельніцтва спартыўна-абаронныя мерапрыемствы і стралецкія спаборніцтвы. Традыцыйна ўжо адбываюцца тут спаборніцтвы на кубак начальніка мястэчка і гміны. Апрача таго, моладзь ахвотна ўдзельнічае ў турнірах ведаў пра нашае народнае польскае войска, у акадэміях з нагоды знамянальных гадавін. У 1978 годзе члены ЛОКаўскай арганізацыі выканалі грамадскі пачын на суму 100 тысяч злотых.

20 кастрычніка мейска-гмінны камітэт Фронту адзінства народу ў Васількове ўручыў сцяг для мейска-гміннага праўлення ЛОК (дагэтуль у Беластоцкім ваяводстве толькі васількоўская арганізацыя ЛОК мае свой сцяг).

Медалямі „За заслугі для абароны краіны" былі ўзнагароджаны Леанард Васілеўскі і Юзэф Быхоўскі. Сярэбраны значок „Заслужаны дзеяч ЛОК" атрымала Яніна Саковіч. Медалем „За заслугі для ЛОК" было ўзнагароджана мейска-гміннае праўленне ЛОК. **(яц)**

Бельскі Дом культуры восенню гэтага года вызначыў новую дзялянку ў культурна-выхаваўчай працы. Была створана секцыя літаратурных зацікаўленняў, у якой любіцелі мастацкага слова знойдуць магчымасці для літаратурных дыскусій і прадстаўлення ўласнай творчасці.

Першай ініцыятывай гэтай новай секцыі быў вечар, прысвечаны літаратуры Беласточчыны, у якім прысутнічалі Ян Леанчук і Вальдэмар Смашч. Сустрэча, пры вялікім зацікаўленні бяльчан, адбылася 29 кастрычніка 1979 года.

З уступным словам выступіў літаратурны крытык Вальдэмар Смашч. Ён пазнаёміў прысутных з сённяшняй літаратурай беластоцкага рэгіёна, з яе дасягненнямі і праблемамі. Бяльчане ўпершыню мелі магчымасць непасрэдна пачуць ад літаратурнага крытыка агульную характарыстыку беластоцкага літаратурнага асяроддзя. Вальдэмар Смашч расказаў пра творчасць Яна Леанчука.

ЛІТАРАТУРНАЯ ВОСЕНЬ У БЕЛЬСКУ

Творчасць Яна Леанчука добра вядомая шматлікім чытачам. Яна часта выступае на старонках беластоцкіх і агульнапольскіх часопісаў („Literatura", „Kultura", „Tygodnik Kulturalny", „Warmia i Mazury", „Gazeta Współczesna", а таксама „Ніва").

У Бельску паэт чытае вершы са свайго зборніка-дэбюта „Żalnik", у простых словах расказаў пра сваё пісанне, пра сваю творчую майстэрню.

Адчувалася, што паэтычны неспакой Леанчука ўліваўся ў зал.

Паэт, што з'яўляецца рэдкасцю ў аўтараў, паказвае сябе, як дасканалы дэкламатар сваіх твораў. Слухачы мелі ўражанне, што „Żalnik", „Wiersze Sztambuchowe", „Obrazki prowincjonalne", урыўкі з цікавага „Mariona" не чытаюцца аўтарам, а проста неяк натуральна „нараджаюцца" тут у паэта.

Здаецца, гэты непаўторны вечар прымусіць многіх любіцеляў паэзіі яшчэ не раз вярнуцца да творчасці Яна Леанчука. Варта!

Надзея Артымовіч

(Працяг са стар. 2)

ШЧЫРЫ ТАЛЕНТ

былі заняты працоўнымі справамі, кожны ўносіў свой уклад у будаўніцтва сацыялістычнай дзяржавы. Калі ж стваральнае жыццё было парушана, і вайна прыйшла ў іх край, усе яны хутка вызначылі сваё месца ў барацьбе з акупантамі. Апавяданні зборніка „Астап" — каштоўны ўклад у скарбніцу беларускай літаратуры. Для пісьменніка гэты зборнік быў своеасаблівым падрыхтоўчым этапам для стварэння вялікага рамана-эпапеі „Векапомныя дні" (1948-1958 г.г.).

Гэтаму твору празаік аддаў дзесяць гадоў творчай працы. У рамане шырока адлюстраваны падзеі, якія адбыліся ў Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны, калі пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі народныя масы ўзняліся на свяшчэнную барацьбу з нямецка-фашысцкімі акупантамі ў тыле ворага. Сіла партызанскага руху, дзейнасці падпольшчыкаў, — сцвярджае аўтар, — у еднасці з народнымі масамі, з Камуністычнай партыяй. З ворагам ваявалі не толькі тыя, хто меў зброю і ўдзельнічаў у баявых аперацыях, але ўвесь беларускі народ, які верыў у перамогу і набліжаў яе. Характэрнай адзнакай гэтага твора з'яўляецца тое, што шматлікія яго героі, па сцверджанню аўтара, маюць сваіх прататыпаў. У вобразе Канстанціна Заслонава ўвасоблена дзейнасць легендарнага героя Вялікай Айчыннай вайны. На вобразе Саколіча паказана дзейнасць першага сакратара мінскага падпольнага абкома КП(б)Б, камандзіра мінскага партызанскага злучэння, Героя Савецкага Саюза В. Казлова.

Міхась Лынькоў надаваў вялікую ўвагу напісанню твораў для дзяцей і з поспехам працаваў над імі з самага пачатку сваёй літаратурнай дзейнасці. Да ліку лепшых твораў аднесці трэба аповесць пра грамадзянскую вайну „Міколка-паравоз" (1936 г.), затым удала экранізаваную рэжысёрам Голубам казку-аповесць „Пра смелага ваяку Мішку і яго слаўных таварышаў", апавяданні „Янка-парашутыст", „Васількі", „Ядвісін дуб" і іншыя.

Творчасць Міхася Лынькова вызначаецца шырокай праблематычнасцю, а грамадская і працоўная дзейнасць шматграннасцю. У 1952, 1953 і 1954 гадах ён удзельнічаў у рабоце сесіі Генеральнай Асамблеі ААН у Нью-Йорку. Замежныя ўражанні выліліся ў зборнік „За акіянам" (1962 г.).

Міхась Лынькоў выдатна спалучаў літаратурную працу з навукай і грамадскай дзейнасцю. Вялікі плён нашаму літаратуразнаўству прынеслі яго даследаванні, прысвечаныя Янку Купалу, Якубу Коласу, Кузьму Чорнаму, Антону Чэхаву, Аляксею Талстому, Рабіндранату Тагору. Змест і пафас творчасці Лынькова сведчаць аб яго высокай грамадзянскай актыўнасці ў культурным будаўніцтве нашага грамадства на ўсіх этапах яго развіцця, аб вялікай ролі гэтага пісьменніка ў выхаванні чалавека новага грамадства, у выпрацоўцы маральна-этычных крытэрыяў і норм будаўнікоў развітога сацыялізму. Высокая ідэйнасць яго твораў у спалучэнні з высокім майстэрствам зрабілі іх народнымі. Вось чаму многія з іх перакладзены на мовы народаў СССР, а некаторыя і на замежныя мовы.

ФАЛЬКЛОР

ВЯСЕЛЬНАЯ

Ні плач, Манячко, за ёго йдучы,
ой, рано, рано за ёго йдучы!
Бо наплачэшся за ім жывучы,
ой, рано, рано за ім жывучы!
Ой, хлеба-солі пазычаючы!
ой, рано, рано пазычаючы!
Блізкім суседзям дакучаючы,
ой, рано, рано дакучаючы!

Ад Антаніны Лясоты, 1901 года нараджэння, вёска Цісоўка гм. Міхалова, якая цяпер жыве ў Беластоку, запісаў у сакавіку 1979 года Мікалай Гайдук, мелодыю расшыфравала Людміла Панько.

ПАСАДЖАНЫЯ ВОСЕННЮ, ЗАКРАСУЮЦЬ ВЯСНОЮ

У Васількоўскай гміне восенню пасадзілі па 500 кусцікаў снягулічкі і караганы. Апрача таго, дзеля ўпрыгожання мястэчка пасадзілі 100 саджанцаў рабіны ды па 50 саджанцаў ліпы, клёну і таполі.

*

У Саколцы пасадзілі тысячы дрэўцаў таполі каля прадпрыемства будаўнічай сталяркі па вул. Глінянай, вытворчага прадпрыемства харчовай прамысловасці па вул. М. Бучка і прадпрыемства камунальнай і жыллёвай гаспадаркі па вул. Т. Касцюшкі. **(яц)**

яго жонку, людзей у вёсцы, ды нічога не дабіваецца. Мядзведскі, плачучы, упарта сцвярджае, што дзесьці, дзе капаюць, павінен знаходзіцца падвал са скарбам. У канцы рабочыя трапляюць на каменны фундамент ад невялікай будыніны, у іншым месцы адкопваюць некалькі чалавечых шкілетаў, пад галавой якіх знаходзяцца гліняныя пасуды. Падвала аднак ні следу. Бабятынскі прыходзіць да вываду, што раскапалі нейкі стары могільнік, пры якім была царква. Пакораны Скродскі выяўляе, што свае меркаванні аб схаваных скарбах абапёр на апавяданні Мядзведскага. Губернатару нічога не астаецца, як закончыць справу, а яе вынікі прадставіць вялікаму князю Канстанціну. Князь Канстанцін у сваю чаргу загадвае спагнуць са Скродскага кошты цэлага пахода „па скарб" і гербавы збор за заяву, прысланую ў яго канцылярыю на звычайнай паперы, а таксама наказвае, каб Скродскі больш старанна пільнаваў сваіх падданых у працы і не дазваляў швэндацца па лесе.

У сяле доўга яшчэ гаворыць аб скарбе, ды з часам аб цэлай справе забываюць. Бабятынскі прызнаў Максіма няшкодным маньякам і фантазёрам і больш у справе скарбу да яго не звяртаўся.

Цэлая справа з'яўляецца аўтэнтычнай. Адшукаў яе ў міжваенны перыяд у Дзяржаўным архіве ў Гродне ў актах гродзенскай канцылярыі вялікага князя Канстанціна — Оттан Гедэман. Ці скарб сапраўды існаваў, ці гэта выключна прадукт фантазіі Максіма Мядзведскага — невядома. Нас, аднак, павінен найбольш зацікавіць факт выкапання людскіх шкілетаў з гліняным посудамі (г. зв. слёзаўніцы). Гэта факт, які сапраўды здарыўся (нельга яго паставіць пад сумненне, як скарб сярэбраных і залатых манетаў) і, калі б яго сёння ўдалося нам пацвердзіць, гісторыя пушчы ўзбагацілася б яшчэ адным звяном. Бабятынскі аб сваёй знаходцы не павядамляў археолагам. Відаць не лічыў яе важнай. На жаль, археолагі не адгукнуліся ў 1935 г., калі О. Гедэман усю справу выцягнуў на дзённае святло. Ці сучасныя археолагі павінны даць гэтай справе цягнуцца наступных паўтара стагоддзя? Думаю, што ў ніякім выпадку. Урочышча Замчыска напэўна скрывае не адну тайну. Мне самому ў 1969 годзе давялося знайсці ў ім (выпадкова) гліняны цыбук ад люлькі, толькі я тады на гэта не звярнуў ніякай увагі і цыбук выкінуў.

А мо і скарб сапраўды існуе?

Пётр Байко

ДАРОЖНЫЯ ПАРТРЭТЫ

Пісьманосец Аляксей Сульжык з Вілінава.

Фота М. Гайдука.

Ці ведаеце, што...

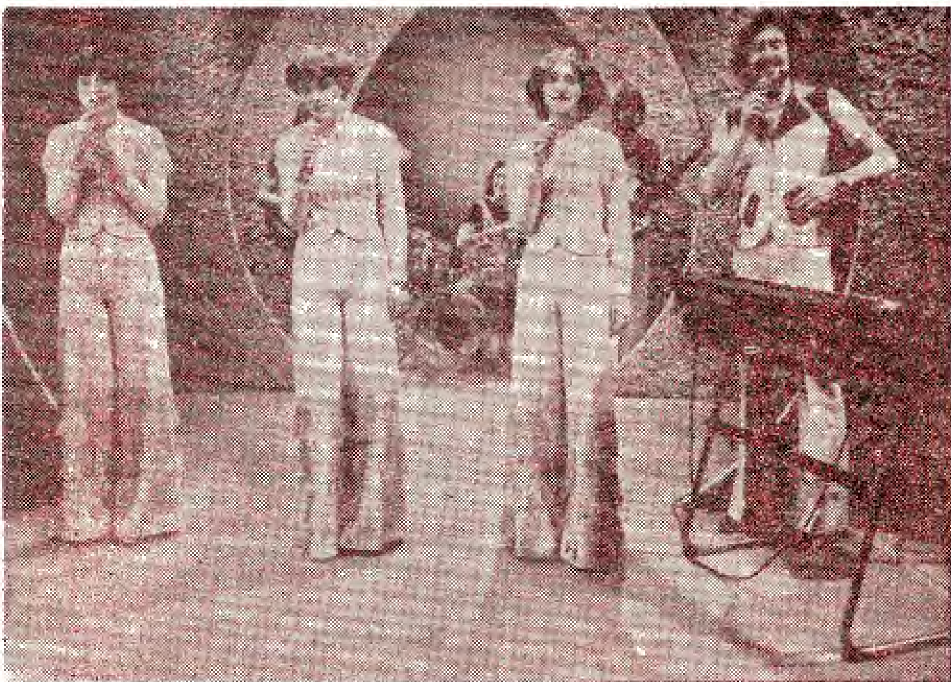
...у Беластоцкім ваяводстве толькі пяць гарадоў налічвае ад 10 да 20 тысяч жыхароў (Бельск, Гайнаўка, Лапы, Сямятычы, Саколка).

...толькі 40 мясцовасцей на Беласточчыне налічвае звыш тысячу жыхароў, а семнаццаць сярод іх мае гарадскія правы.

...у Беластоцкім ваяводстве 486 засценкаў, хутароў і вёсачак не перавышае... 50 жыхароў, 361 мясцовасць змяшчаецца ў межах 51-200 жыхароў, а чарговых 487 — у межах 201-500 жыхароў. **(яц)**

ФОТА ПА ЗАКАЗУ

HAPPY END

Заказвалі дзяўчаты з Вострава.

ВЕР-НЕ-ВЕР

Дарагі Астроне, мне прысніўся страшэнны сон, так што спаць я не мог рэшту ночы. Быццам я падыходжу да калодзежа, а там унізе плавае мая дачка, але яна быццам мёртвая. Сон быў страшэнны, я ніяк не мог супакоіцца. Цяпер думаю, што чакае яе нешта вельмі дрэннае.

Тым больш, што праз пару дзён дачцы прыснілася, што яна бачыць змяю, якая падняла галаву і шыпела на яе, глядзеўшы ёй проста ў вочы. Але дачка махнула на змяю, і тая недзе прапала. Абодва гэтыя сны не даюць мне цяпер спакою. Што будзе?

Васіль

Васіль! Сны сапраўды не з прыемных. У першым сне, які мог бы абазначаць добрае (бо наогул бачыць студню — поспех у гаспадарцы, а асабліва ў жывёлагадоўлі), калі б ты не ўбачыў, што там плавае твая нежывая дачка. Абазначае гэта, што нешта ёй пагражае, а калі яна вучаніца, то можа мець клопаты ў вучобе. Яе ж сон пра змяю гаворыць аб тым, што ёсць у яе нейкія ворагі, няшчырыя сябры, няхай яна ім не верыць. Зрэшты, здаецца, што яна ім сама дасць рады: бачыш, толькі махнула яна рукою — і змяя прапала.

Астрон

КАМІЗЭЛЬКІ

Што можа быць зручней, мадней і прыгажэй на зіму ад цёпленькай ваўнянай камізэлькі?! Страшна яны ізноў модныя, а асабліва модныя тыя, што вязаны рукамі, не на машыне. Можна насіць камізэлькі і шытыя, але ці яны так нагрэюць, як ваўняныя?! Ды і не такія прыемныя. Вязаныя камізэлькі могуць быць рознай даўжыні: як зусім кароценькія, толькі за талію, так і даўжэйшыя, закрываючыя бёдры. Але! Звярніце ўвагу, як робяцца плечы. Яны цяпер прамыя, а не так як калісьці — вузейшыя ўверсе. Камізэлькі робяць цяпер прамыя, можна рабіць іх з гузікамі і без іх, найчасцей, аднак, носяць і тыя і тыя камізэлькі са скураным паяском.

Вельмі зручная гэта вопратка да спаднічкі, а асабліва да доўгіх штаноў, якія ўсё ж не выйшлі з моды.

Сяброўка

Кансультацыя ЮРЫСТА

ПЫТАННЕ: В. і З. заплацілі ўзнос у жыллёвы кааператыў. Пасля гэтага яны ўзялі развод. Узнос быў уплачаны на прозвішча мужа, які быў членам гэтага кааператыва, і пасля разводу на яго прозвішча прыдзелена кватэра. Ці былая жонка мае права на гэту кватэру?

АДКАЗ: Уплачаны перад разводам узнос быў, безумоўна, супольнай уласнасцю В. і З. незалежна ад таго, ці грошы былі заплачаны на прозвішча мужа ці на мужа і жонку, і ці грошы паходзілі з заробкаў або даходаў аднаго з іх ці абодвух. Пасля заплачэння ўзносу ўзнікла права патрабавання падзелу кватэры, якая прыслугоўвала мужу і жонцы. Няма асноў, каб меркаваць, што гэта права канчаецца пасля разводу. З гэтага вынікае, што калі пасля ўваходу муж атрымае кааператыўную кватэру, узнос за якую уплачаны перад разводам, то жонка мае з ім роўнае права на гэту кватэру. Аднак гэта права існуе толькі ва ўмовах, калі кватэра прыдзелена перад падзелам былым мужам і жонкай супольнай маёмасці. Гэткі падзел можа быць праведзены разам з разводам або асобна, а ў гэтым выпадку нават праз некалькі год пасля разводу. Гэткі падзел вырашае раз і назаўсёды ўсе маёмасныя справы і таму, калі муж атрымае кватэру пасля падзелу супольнай маёмасці, жонка не можа прэтэндаваць на яе.

Сардэчныя ТАЙНЫ

Дарагое Сэрцайка, я маю добрую сяброўку. Мы адна без другой не ступілі ні кроку. І жывем на адной вуліцы. І вось мая сяброўка пазнаёмілася з хлопцам. Ён прыходзіў да яе дадому. І я там бывала. Нядаў і ў кіно разам хадзілі. Ён прыгожы, ветлівы, жартаўлівы, але мне і ў галаву не прыйшло, каб „адбіць" яго ад сяброўкі. Але я ўжо даўно заўважала, што Пеця мной цікавіцца. Мне было няёмка. Я нават пару разоў праз гэта і не пайшла да сяброўкі вечарам. А аднойчы сядзелі мы ўтраіх, і яна выйшла ў магазін нешта купіць. Пеця тады мяне абняў, прыціснуў за сябе і сказаў, што ён мяне кахае, не Аню, што я яму ўжо даўно падабаюся, толькі не мог мне ніяк аб гэтым сказаць. І папрасіў у мяне адрас. І пасля гэтага вечара не пайшоў да Ані, а пайшоў да мяне. Я яму гаварыла, што Аня будзе гнявацца на мяне. А ён сказаў, што ён з Аняй не будзе хадзіць. Мы правялі вечар удвах. Мне сорамна перад Аняй, а Пеця мне штораз больш падабаецца. І як тут паступіць мне, Сэрцайка?

Аліна з Бельшчыны

Аліна! Гэта зусім магчыма, што Аня пакрыўдзіцца на цябе. Будзе мець да цябе жаль, што ты ёй Пецю „адбіла". Але, праўду кажучы, не „адаб'е" дзяўчына хлопца, калі не захоча гэтага ён сам. Пецю проста Аня перастала падабацца, а мо і не кахаў ён яе. І не будзеш ты, будзе іншая, але не Аня. Так ужо ёсць, ніхто нікога не прымусіць кахаць паняволі.

Сэрцайка

БУГ У АГНІ

Антон Палешчук па маёй просьбе завёў мяне да свайго старэйшага брата Аляксандра, і абодва яны пачалі ўспамінаць падзеі з першых дзён акупацыі, стараючыся наблізіць нам усё тое, што ў наваколлі надбужскіх вёсак Турна Малая і Вялікая, Слохі Аннапольскія, Вулька Надбужная і Клекатова здарылася ў чэрвені 1941 года.

— А ў нас тут рускія салдаты забілі аднаго нямецкага генерала, — гаворыць Аляксандр Палешчук.

Пра гэтага гітлераўскага генерала, які тут над Бугам закончыў свой захопніцкі марш на Маскву, чуў я ўжо ў Брэсце, калі **Васіль Ласковіч** знаёміў мяне з выстаўкай у Брэсцкай крэпасці. Успамінае пра яго таксама **Іван Нікалаевіч Шыбакоў**, які ў чэрвені 1941 года быў малодшым лейтэнантам і камандзірам дота **„Быстрый"**. Гэты дот і па сённяшні дзень стаіць ля вёскі Слохі Аннапольскія і, быццам нямы сведка, расказвае аб пекле, у якім апынуліся тут савецкія воіны. Разбіты бетон, прастрэленыя, пагнутыя шыны, парваныя стальныя пруты. Якую ж магутную сілу выбуху давялося прымяніць тут гітлераўцам, каб падарваць гэты дот, каб зламаць мужнасць абаронцаў радзімы.

У трэцім выданні зборніка ўспамінаў „Буг в огне" І. Н. Шыбакоў піша:

„Аднойчы малодшы лейтэнант Еськоў, выбраўшыся з дота, непрыкметна падпоўз да шашы і прытаіўся ў канаве. Неўзабаве на дарозе паказаліся легкавыя аўтамабілі, якіх суправаджалі матацыклісты. Як толькі першы аўтамабіль наблізіўся, Еськоў шпурнуў гранату і забіў генерала. Мабыць, была гэта важная асоба, бо пасля гэтага гітлераўцы асабліва заўзята нас абстрэльвалі. Іхняя злосць вылілася таксама на жыхароў вёскі Слохі, у якой расстралялі яны ўсіх жыхароў мужчынскага полу. Еськоў, хаця быў паранены ў нагу, вярнуўся ў дот."

У памяці Аляксандра Палешчука вобраз смерці гітлераўскага генерала выглядае так:

— Прайшлі ўжо франтавыя часці нямецкіх войск. І ехала ззаду легкавая машына: маёр і генерал. А лейтэнант Еськоў ішоў з заданнем ад дота, які знаходзіўся ў лесе, у дот, што стаіць за Слохамі. І якраз падыйшла гэтая легкавая машына. Ён падкраўся пад шашу, прысеў у роў і падстрэліў гэтую машыну з аўтамата. Машына затрымалася, бо як даў па гумах, то яна мусіла спыніцца. **Немцы выскачылі з гэтай машыны і давай страляць.** Урэшце лейтэнанту ўдалося аднаго немца забіць, а другога раніць. **Гэты, што быў забіты, быў якраз генералам, а маёра толькі параніла...**

Дзядзька Аляксандр Палешчук чыстасумленна прызнаецца, што ён асабіста ўсяго гэтага не бачыў, бо тады знаходзіўся далекавата ад Слохаў Аннапольскіх, а толькі пераказаў тое, што чуў ад іншых пра гібель генерала.

— Тут у кожнай вёсцы аб гэтым вам раскажуць, — дабаўляе ён і пытае яшчэ, ці Іван Ваўрэнцюк, гэты інжынер з Мінска, не ўспамінаў мне пра гітлераўскага генерала.

— Ён лепш ад нас пра ўсё гэта ведае, — гаворыць малодшы з Палешчукоў, Антон, — бо і ў кніжках начытаны і тады быў такім падлеткам, які ўсюды свой нос усадзіць.

СМЕРЦЬ ГЕНЕРАЛА

Сапраўды, Іван Ваўрэнцюк расказваў мне пра смерць генерала ў Слохах.

— Немцы, — гаварыў ён, — перасеклі граніцу недзе ў раёне вёскі Мінчова. А тут, па гэтай шашы, што ідзе з Драгічына ў Сямяцічы і Высокае Літоўскае, яны спачатку не ішлі. І недзе ў аўторак калона немцаў рашыла прабрацца проста шашой з Драгічына ў Сямяцічы. Былі яны перакананы, што тут ужо нікога няма. Вялі сябе свабодна. Наперадзе ехалі штабныя машыны, а за імі салдаты, проста цьма-цьмушчая. А на поўнач ад Слохаў тры доты, здаецца, былі ўжо абсаджаны чырвонаармейцамі, а на ўсход ад вёскі сядзелі яны, здаецца, у чатырох дотах. Калі ехаць ад Драгічына, дык між вёскамі Клекатова і Слохі шаша то ўзвышаецца на ўзгорак, то зноў ападае ў даліну. Так аж чатыры разы. Ну вось, немцы пачалі спускацца з чацвертага ўзгорка і наближаюцца ўжо да Слохаў. А пад мосцікам за вёскай нашы схаваліся ў засаду. Бачаць: немцы ідуць: Калі толькі параўналіся з гэтым мосцікам, чырвонаармейцы абкінулі гранатамі штабныя аўтамабілі. Аднachасова з дотаў пачалі страляць па ўсёй калоне. Немцы не спадзяваліся такой сустрэчы. Упалі ў паніку і пачалі паварочваць назад. Калона адступіла. Але штабныя аўтамабілі асталіся. Было іх тры. Я сам бачыў гэтыя машыны, калі ўжо ўсё супакоілася. І нямецкіх магіл таксама шмат там знаходзілася, бо яны сваіх адразу тут жа хавалі. Адных толькі афіцэраў нейкіх паўтара дзесятка я налічыў. Але гэта было ўжо пазней, а тады, у дзень гэтай сутычкі, першыя на месца боя прабраліся вечарам жыхары вёскі і між трупамі знайшлі там аднаго яшчэ жывога нямецкага салдата, які даволі добра гаварыў па-польску. Перавялі яго ў хату, перавязалі раны і дапамаглі дабрацца да сваіх. На другі дзень, значыць, у сераду, 25 чэрвеня 1941 года, немцы люта нахлынулі на Слохі...

Солтыс гэтай вёскі **Іван Семянюк** таксама добра запамятаў той дзень. У 1941 годзе было яму 17. Захаваў ён у памяці ўласны вобраз гэтых падзей.

— Беласток быў ужо заняты, — гаворыць ён, — а ў нас у вёсцы яшчэ бараніліся рускія салдаты. Аднекуль паявіўся нейкі нямецкі маёр...

— Маёр ці генерал? — пытаю.

— Маёр, — рашуча гаворыць солтыс Семянюк. — Ехаў ён ужо з Беластока, ад Сямяціч. Найперш яму пашкодзілі крыху машыну ўжо ў вёсцы, але ён яшчэ імчаўся далей у Драгічын. За вёскай ёсць у нас бункер і з гэтага бункера застрачылі кулямёты. Машына паляцела ў адхон. Маёр выскачыў і прабаваў недзе схавацца. І можа яму ўдалося б, але якраз у гэты момант да **Мікалая Кічкі** зайшоў за прадуктамі адзін рускі лейтэнант і ўсё гэта бачыў. Разам з ім былі два байцы. Лейтэнант узяў ад салдата вінтоўку, прыцэліўся і ад першага стрэлу нямецкі маёр паў трупам. Ён бег сагнуты, дык куля трапіла ў хрыбет, а выйшла галавою. Было гэта 25 чэрвеня, а на наступны дзень немцы ў тры ланцугі пачалі атакаваць нашу вёску...

Маёр тады ці генерал? А ці гэта такое важнае, колькі праўды ў гэтых апавяданнях, а колькі ў іх ужо народнай легенды?.. Важнейшае тое, што назаўсёды астанецца гістарычнай праўдай: **мужнасць абаронцаў радзімы і зверствы гітлераўскіх захопнікаў**, якія сваю злосць вылілі на безабаронных людзей. Але гэта ўжо іншая справа.

Віктар Рудчык

ТРЫБУНА чытачоў

СТАРЫМ — ПАШАНА

Месяц кастрычнік прысвячаецца старэйшым людзям. Кожны год гарадскі камітэт ПКПС у Гайнаўцы адзначае гэтыя дні, арганізуючы сустрэчы на ўсіх прадпрыемствах. Сустрэчы са сваімі былымі працаўнікамі, якія цяпер на пенсіі, правялі ўсе большыя прадпрыемствы Гайнаўкі. Першую сустрэчу пры чарцы віна і добрай закусцы арганізаваў аддзел ВСС для 50 асоб.

Каб наладзіць пастаянную сувязь з сваімі былымі працаўнікамі, ВСС адступіў сваю святліцу раз у тыдзень, у чацвер, для сеньёраў, якія будуць тут сустракацца на вечарынках.

Былі праведзены сустрэчы і ў ГППД, на Хімічнай, у Гаймахлесе, у настаўнікаў і на ПКП, таксама ў Інвалідаў. За добрай арганізацыяй гэтых сустрэч заўсёды сочыць старшыня гарадскога камітэта ПКПС мгр Зоф'я Ляпеўская, якая ў грамадскім парадку выконвае гэтую функцыю ўжо многія гады.

Цэнтральным пунктам святкавання дзён сеньёра была гарадская сустрэча са старэйшымі людзьмі, якія актыўна працуюць грамадскім чынам. У гэтай сустрэчы ўдзел прыняло грамадска-палітычнае кіраўніцтва горада на чале з начальнікам горада. Заслужаныя дзеячы атрымалі пахвальныя граматы, узнагароды і дыпломы.

Колькі ж радасці бліщчэла ў вачах старыкоў, якія добра помняць, якой была старасць бацькоў і дзядоў. Аб гэтым і расказаў у сваім выступленні намеснік начальніка горада мгр Я. Рудзінская-Патэюк.

І я атрымаў дыплом, у якім прачытаў: „Дыплом прызнання грамадзяніну Эдмунду Вайсковічу за тое, што грамадзянскай паставай, узорнай працай і актыўнай грамадскай дзейнасцю добра служыў Айчыне". Ад імя свайго і ўсіх сеньёраў горада шчыра дзякую.

Э. Вайсковіч

„ВЯНОК САНЕТАЎ" НА ПОЛЬСКІХ ЭКРАНАХ

У снежні г.г. у дыскусійных фільмовых клубах і студыйных кінатэатрах Польшчы паявіцца новы беларускі фільм „Вянок санетаў", які быў рэалізаваны кінастудыяй „Беларусьфільм" у 1976 г.

Фільм з'яўляецца паэтычным эцюдам аб прыгодах двух хлапцоў, якія ўцякаюць са школы і стараюцца трапіць на фронт. Адзін з хлапцоў піша вершы. Менавіта праз прызму яго паэтычнай фантазіі і бачым усе перажыванні малых уцекачоў. Важную ролю ў гэтым фільме выконваюць санеты, напісаныя спецыяльна для яго і чытаныя паэтэсай Белай Ахмадулінай.

Сцэнарый „Вянка санетаў" напісаў Віктар Муратаў, рэжысіраваў малады беларускі рэжысёр Валерый Рубінчык, выпускнік Мінскага тэатральнага інстытута. Здымкі — Т. Логінавай, музыка — Я. Глебава. Галоўныя ролі выконваюць — Ігар Меркулаў (з'яўляецца вучнем адной з маскоўскіх школ; выступаў ужо ў 4-х фільмах) і Саша Жукоўскі. Фільм у 1977 г. на Х Усесаюзным фільмовым фестывалі ў Рызе атрымаў галоўную ўзнагароду ў катэгорыі мастацкіх фільмаў для дзяцей і моладзі.

На жаль, „Вянок санетаў" рэалізаваны на чорна-белай плёнцы.

П. Байко

ГАЙНАЎКА ПРАЦУЕ!

Юбілей нашай дзяржавы — 35-годдзе Народнай Польшчы жыхары Гайнаўкі адзначылі вялікімі грамадскімі і прадукцыйнымі пачынамі. У 1978 годзе грамадскай працы было зроблена на 12.600 тыс. зл. Гэта сума за тры кварталы бягучага года, а за ўвесь год будзе сума 15 мільёнаў зл.

У гэтым годзе былі рэалізаваны такія заданні: закончана пабудова ясляў, загаспадараны стадыён у лесе, навокал стадыёна палажаны кабель у зямлі, укапаны стаўбы для асвятлення, пастаўлены лаўкі.

Жужлю навезлі на 13 вуліц на ўскраінах горада, агульнай паверхняй 15 тысяч квадратных метраў. Людзі пасадзілі 10 тысяч дрэў і кустоў.

За дзевяць месяцаў бягучага года ў прадукцыйных пачынах дасягнулі сумы 19 мільёнаў зл. У іх усімі сіламі ўключыліся не толькі прадпрыемствы Гайнаўкі, але таксама школьная моладзь.

Вірскі

ВІНШУЕМ!

Гмінныя конкурсы „Вёска культурная і гаспадарная!" сталі ў нас ужо традыцыяй. Хто ж не хоча заваяваць першае месца і атрымаць добрую ўзнагароду! У Чаромхаўскай гміне за мінулы год пераможцам аказалася Вулька Тэрахоўская. Вёска атрымала ўзнагароду 30 тысяч зл. Солтысам вёскі з'яўляецца Мікалай Рошчанка.

*

Дзень настаўніка ў Чаромхаўскай гміннай зборнай школе быў адзначаны сапраўды па-святочнаму. У спартыўнай зале сабраліся ўсе вучні разам з настаўнікамі. З прамовай выступіў дырэктар школы Мікалай Міхалюк, які назваў прозвішчы заслужаных і ўзнагароджаных настаўнікаў за шматгадовую педагагічную працу. Надзя Петрушкевіч і Валянціна Карчэўская былі ўзнагароджаны Залатымі Крыжамі Заслугі, а дырэктару школы ўручылі ганаровую грамату. Віншуем!

(ус)

ДЗЕЦЯМ

Ужо добрых дзесятак гадоў пры школе № 2 у Гайнаўцы ёсць кухня, дзе рыхтуюцца абеды і шклянка гарачага малака для дзяцей. Як пры кожнай кухні, так і тут збіраюцца розныя адпадкі: лупіны ад бульбы, недаедкі. Раней яны проста выкідваліся. У гэтым годзе дырэктар школы мгр Уладзімір Мусько супольна з бацькоўскім камітэтам рашылі гадаваць свіней. Купілі шэсць парасят і ўсе адпадкі выкарыстоўваюць цяпер на іх гадоўлю. Выгадаваныя вепручкі ўзбагацяць школьную кухню.

Э. Вайсковіч

МАЛАДЫ ГАСПАДАР

Многія ў гміне Нараўка ведаюць маладога гаспадара вёскі Масева І Янку Байко. У гэтым годзе ён купіў вязалку і трактарную капалку. На працару ўсяго жніва і капання бульбы кожны дзень Янку бачылі на палях, як рабіў паслугі гаспадарам. Ён нікому не адмаўляў у просьбе. Ужо ад шостай раніцы ён быў на полі. Цяпер прыйшоў час араць поле. Зімой ён будзе працаваць у лесе, вазіць дровы.

УКС

РАМЕСНІК ГЭТАК НЕ РОБІЦЬ

Кавальска-слёсарская майстэрня ў Гайнаўцы на вул. Горнай, якая належыць тутэйшаму ГСу, не мае добрай славы ў сваёй працы. Вось прыклад. У студзені гэтага года адзін селянін з Тафілаўцаў завёз туды кавальскія ціскі, у якіх быў сарваны вінт, каб іх там наладзілі. Нейкі „старэйшы" кавальскі-раўнік прыняў ціскі і сказаў, што ў лютым будуць гатовы. Селянін ездзіў па адрамантаваную частку не толькі ў лютым, але ў кожным наступным месяцы, але і дагэтуль ціскі ляжаць. Тлумачэнне: або каваля няма, або кіраўніка няма.

І што вы на гэта? Чалавек не менш як дзесяць разоў ездзіў і ўсё дарэмна. Во дзе яшчэ бюракратыя, бо і назваць інакш нельга такіх кавалёў-слёсараў.

ПД

НІЧЫЯ ВУЛІЦА

Прыйшла восень. Ночы сталі доўгія і цёмныя. А на вуліцы Акрэнжнай у Бельску, якая цягнецца ад Беластоцкай за Рэйтана даўжынёй у 50 метраў, ноччу так цёмна, як у рэнтгенаўскім кабінеце. На вуліцы адны ямкі, а вада і балота стаяць там круглы год. І яшчэ можна сказаць, што на гэтай вуліцы ў пэўным месцы стаіць двухпавярховы дом Вішнеўскага, пры якім вуліца заламваецца пад вуглом 70°. У мінулым годзе вымянілі тут электрычныя стаўбы і залажылі неонавыя лямпачкі. Пасля заканчэння работы свяціліся яны два месяцы днём і ноччу. Ды, нарэшце, нехта пагасіў. І цяпер вечарам няма каму іх запаліць. Па вуліцы праходзяць рабочыя, якія працуюць на змену і проста няма як дайсці ім праз гэтае месца вечарам.

Бельскія ўлады ведаюць адно: прыйсці днём і загадаць зрабіць парадак: зрабіць і асвятліць новыя таблічкі на дамах ці памаляваць платы. Добра было б, каб тыя ўлады адведалі вуліцу ўвечары, убачылі б тады, што і яны самі павінны навесці тут парадак, якога жыхары гэтай вуліцы чакаюць, як пагоды.

С. Сцепанюк

ПАНІ ХАЛТУРА

Завялася ў нас такая зараза, якую завуць халтурай. Амаль у кожнай газеце знойдзеш артыкул, што паявілася гэтая хвароба, ды ніяк яе не ліквідуеш, бо яна не выступае ў адным толькі месцы. Вось прыклад з газет: пабудавалі блок, а ў склепы падыходзіць вада. А як вада, то й бяда. Кажуць: „Гэта верхаводка, а патрэбна ўжо і лодка". „Пачакайце яшчэ трошка, дык ужо тапіцца картошка". „А вада стала гарача, бо работа была партача". „Трубы воду прапусцілі і ўсе скляпы залілі".

У газеце пішуць яшчэ, што па сценах вада цячэ. А то пішуць: дарогу рабілі, ды трубы палажыць забылі. І так можна пісаць без ліку пра партацкія вынікі.

Ну што ж, і я хачу апісаць адных партачноў, якія паявіліся ў горадзе Саколка. Было гэта вясною гэтага года на вул. Беластоцкай каля рынку. Выламалі тратуар, выкапалі роў глыбокі на 2 метры, паклалі жалезныя трубы, прыкрылі зямлёю, парабілі „вандолы", што можна ногі паламаць. Калі дождж пройдзе, людзі гразь месяць і ніхто не ўложыць тратуару, як было раней. А мо чакаюць, каб папраўляць партацкую работу, калі з трубаў вада сікне, бо і так бывае. А можа трэба так, каб кожны жыхар насупраць свайго панадворка палажыў тратуар, так як снег замятае? Калі так, то пастарайцеся, даражэнькія людкове, ды хуценька палажыце тратуарныя пліты, пакуль я ног не паламаў. Бо хто ж мяне, беднага, тады пашкадуе?

Э. Ш.

У ЗАВЫКАХ ЛЕПШ

Я падаваў у „Ніве" крытыку, што ў завыкаўскай раміза-святліцы запланаванага рамонту не робяць. Цяпер хачу сказаць, што ў кастрычніку, хаця і не так, як хацелася б усё ж рамонт адбыўся. Ёсць надзея, што хутка клуб адкрыюць. Ужо прывезлі крэслы.

Незнаёмы

ВАРТА ПАДУМАЦЬ

У лютым мінулага года я пісаў, што ў Апацы, Чаромхаўскай гміны, будзе святліца. І сапраўды, гмінная ўправа перадала жыхарам вёскі будынак былой школы. Аднак будынак гэты патрабуе рамонту. І дзіўна, што сяляне дагэтуль не паклапаціліся, каб заняцца рамонтам. Гміна прапанавала, каб моладзь у грамадскім пачыне памалявала будынак унутры, прызначала 1300 зл. на фарбу, ды ніхто нават пальцам не варухнуў. Але калі не было святліцы, моладзь пісала заявы ў гміну, абяцала грамадскі пачын і культурную дзейнасць. І вось як стрымала слова!

Для прыкладу назаву факт, што 23 верасня ў дзень агульнаграмадскага пачыну сяляне Апакі не праявілі ініцыятывы пры пабудове дарогі. Як я даведаўся, яны чакалі „дапамогі" рабочых з Чаромхі. А калі адтуль ніхто не прыехаў, дык і самі не варухнуліся з месца.

Трэба ж нарэшце сказаць адну вядомую праўду таксама і жыхарам вёскі Апака: ніхто чужы не паклапоціцца пра цябе, калі сам будзеш сядзець з заложанымі рукамі.

(су)

ПАЧАКАЛЬНЯ ПКС У ОРЛІ

У Орлі пачакальня ПКС знаходзіцца на вуліцы Бельскай. Але сказаць трэба, што нават ніхто ў яе не заходзіць. Бо выгляд яе і пах сведчыць, што ў яе заходзяць некаторыя проста за сваёй патрэбай. Чатыры лаўкі выцягнулі з пачакальні і паставілі на двары. Але столькі тут смецця, што людзі і на тых лаўках сядзяць у смецці. Людзі памятаюць, што даўней тут было вельмі прыемна і чыста, а цяпер не пазнаць таго месца. Чаму ніхто пра гэтае не закрычыць? Ці гаспадар — гміна ў Орлі не павінна заняцца гэтым?

Румі

ДАРОГА

З Бельска ў Відава дарога была зроблена часткова самімі людзьмі, але заканчвае яе раён публічных дарог у Бельску. Што ж гэта аднак за заканчванне? Дарога робіцца ўжо дзесяць гадоў і не могуць скончыць тых апошніх 300 метраў, гэта значыць, спалучыць дарогу з відаўскім брукам. Каменне ляжыць з боку. Пясок быў навезены, ды пясок той размясілі самаходы, якія штодзень возяць корм з мяшальні кармоў. Пясок сплыў з дарогі і паплыў на поле гаспадара. Каменне паабапал дарогі парасло травою. Трэба на праўдзе сказаць, непрыемная гэта карціна. Пасля дажджу стаяць лужыны. Здаецца, што варта ўрэшце закончыць гэты кусок дарогі.

Гром

ДА ГАСПАДАРНАГА СЯЛА

Апісаў аўтар І. Кірызюк выгляд вёскі Новаберазова. Вёску ўбачыў, будучы там на жніве. Гэта праўда, вёска прыгожая, вялікая і багата там жывецца селяніну. На думку аўтара, добра было б, каб хтосьці стаў там карэспандэнтам, бо кожная вёска мае свае справы вялікія і малыя, мае свае клопаты. Жывуць людзі, якіх трэба пахваліць, а ёсць такія, што і паганіць прыдалося б. А хто аб гэтым ведае? Толькі той, хто разам жыве. І ён мог бы напісаць аб усім у „Ніву".

Рэдакцыя адпісала, што Грыша Мароз, родам з Новаберазова, у гэтым паможа. І час ад часу напіша пра вёску і яе жыццё. Ды я хачу сказаць, што жыву ў Старым Беразове, а гэта ў адлегласці 4 км. Ужо не тое, што жывеш побач. Усяго не прыкмеціш праездам. Далекавата. Вось столькі да артыкула. Аб сваёй роднай вёсцы напішу.

Г. Мароз

Ад рэд. Прабачце за памылку. Кожнае Беразова нам блізкае і ведаем, што абодва Беразовы прыгожыя. Адсюль і памылка.

Віталь Карпыза, Гожуў Велькапольскі, піша нам: „Рэдакцыя! Я ў захапленні ад краязнаўча-гістарычных артыкулаў „Нівы", а асабліва спадабаўся мне артыкул М. Гайдука „Вейкі". Хацеў бы прачытаць таксама нешта аб Мастаўлянах і Ялоўцы".

Ад рэд. Выясняем, што „Краязнаўчы слоўнік" М. Гайдука, як чытач наш можа заўважыць, друкуецца ў алфавітным парадку. Значыць, прыйдзе чарга і на Мастаўляны, і Ялоўку.

К. Чаботар, Альбаны, Аўстралія. Да мяне „Ніва" даходзіць не вельмі рэгулярна. Бывае, што па некалькі тыдняў няма, а потым два нумары адразу. Я б мог напісаць пра Аўстралію, лічу, што гэта было б цікавае чытачам „Нівы". Ці вы згадзіліся б на гэта?

Ад рэд. Адносна нерэгулярнага атрымлівання „Нівы напішыце па адрасу: RSW „Prasa-Książka-Ruch", Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa. Адносна напісання нечага з Аўстраліі. Як бачыце з „Нівы", мы не вядзем замежнага аддзелу, не ведаем таксама, якога характару будзе ваш матэрыял. Паспрабуйце. Напамінаем таксама, што не друкуем доўгіх артыкулаў. Аўтарскіх ганарараў за граніцу не плацім.

Да Даменікі Івацік з Ахрымаў. „Прачытаў ваша пісьмо ў „Ніву", змешчанае ў „Нашай пошце". Чытаў яго некалькі разоў. Спачуваю сардэчна вашаму няўдачнаму гору. Дзякую за пашану да „Нівы" і як карэспандэнтаў. А мо вы чыталі і мае нейкія „Запіскі натураліста"? Цяпер апанавалі мяне цяжкі недуг. Ледзь толькі падняўся з пасцелі, схапіўся за пяро, каб напісаць вам некалькі слоў. Збіраюся ўжо на вул. Дубяжынскую, а адтуль ніхто не вяртаецца. Жадаю вам вясёлых дзён і добрага здароўя. Пішыце ў „Ніву". Яна з'яўляецца сёння нашай альма матэр. Заўсёды ідзе з дапамогай усім, хто да яе звяртаецца".

Інж. Б. Ф. Рудкоўскін, карэспандэнт „Нівы"

Імпартгумар

ГУЛЬТАЙ

Увайшоў шэф.
— Кепска працуеш, — сказаў ён, свідруючы мяне злым позіркам. — Ну, глядзі, я пайшоў.
Увайшоў намеснік.
— Гультайнічаеш, — сказаў ён, ківаючы на мяне пальцам. — Ну, глядзі, я пайшоў.
Увайшоў загадчык аддзела.
— Не руплівы ты, аднак! — сказаў ён з крыўдай у голасе. — Ну, глядзі, я пайшоў.
Увайшла сакратар-машыністка.
— Марудна корпаешся! — сказала яна з усмешкай. — Ну глядзі, я пайшла.
— Нічога ты, аказваецца, не робіш! — самакрытычна сказаў і я сабе.
І пайшоў.
Як кажуць, бяда адна не ходзіць. Шэф, намеснік, загадчык аддзела, сакратар-машыністка, пра штосьці спрачаючыся, ішлі мне насустрач. „Пра мяне гавораць!“ — паласнула мне па сэрцы, нібы нажом. Так яно і было
— Лайдак! — сказаў шэф.
— Расцяпа! — сказаў загадчык аддзела.
— Разява! — кінула сакратар-машыністка. — Нават чаргі не змог заняць. Вось і засталіся без апельсінаў.

Радзіф Цімірэшын

Дзе справядлівасць!

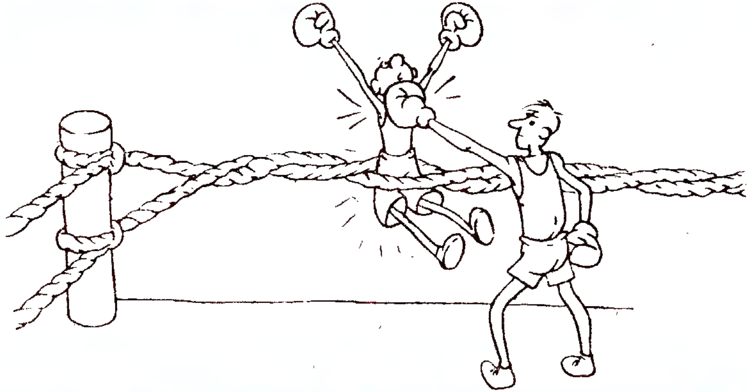
ЗАДРЫПАЙЛА

— Кажуць, што ты помслівы чалавек, Задрыпайла. Калі хто цябе пакрыўдзіць, дык ты нават праз многа гадоў адпомсціш!
— Ды што ты! Калі мяне мой шэф аблае, дык я ў той жа дзень спаганю злосць на жонцы.

Ён глянуў праўдзе ў вочы. Тая не вытрымала і адвяла позірк.

НІЎКА

ДВОЙКА З АНАТОМІІ

Супрацоўніца звяртаецца да начальніка:
— Вы дазволіце па абедзе пайсці з работы? Мне трэба вырваць хворы зуб.
— Дазваляю, — адказвае той, — але вымушаны прыгадаць, што ў чалавека толькі трыццаць два зубы, а вы ж з гэтага выпадку адпрашваліся ўжо разоў сорак.

З „Весніка Задрыпоніі“
МЕРЫ ПРЫНЯТЫ

Праяўляючы клопаты аб здароўі спажыўцаў, Задрыпанскае ўпраўленне харчовай прамысловасці абавязала ўсе гарэлачныя заводы друкаваць на этыкетках гарэлачных бутэлек папярэджанне: „Курэнне небяспечнае для вашага здароўя“.

ПЫТАННЕ РЫЖАГА АЛЁШКІ

Ці можна стаць моцным, скарыстаўшы чыюсьці слабасць?

РАЗВУЧВАЕМ БЕЛАРУСКІЯ ПЕСНІ

Andante
Gm Dm Gm A7 Dm B
У су_бо_ ту Ян_ ка е_хаў ля ра_ _кі, пад вяр_бой А_
F Gm C7 F B C
_лё_ на мы_ла руч_ ні_ кі. _Па_ка_ жы, А _ лё _ на,
C7 F Dm Gm Dm A7 Dm
бро_ ду зем_ля_ ку, дзе тут пе_ра_ е _ хаць на ка_ ні ра_ ку.

РУЧНІКІ

Словы В. Вярбы
Музыка М. Пятрэнкі

У суботу Янка
Ехаў ля ракі,
Пад вярбой Алёна
Мыла ручнікі.
— Пакажы, Алёна,
Броду земляку,
Дзе тут пераехаць
На кані раку.

— Адчапіся, хлопец,
Едзь абы-куды,
Не муці мне толькі
Чыстае вады, —

У маркоце Янка
Галавой панік,
Упусціла дзеўка
Беленькі ручнік.

— Янка, мой саколік,
Памажы хутчэй,
Ой, плыве, знікае
Ручнічок з вачэй.
— Любая Алёна,
Я вады баюсь,
Пацалуй спачатку,
Бо я утаплюсь.

Супыніўся гнеды
Пад вярбой густой.
Цалавала Лена
Янку над вадой.
Стала ціха-ціха
На усёй зямлі,
Па рацэ далёка
Ручнікі плылі...

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

— Вы тлумачыце крадзеж у прадуктовым магазіне тым, што былі галодныя. Але чаму ж вы не ўзялі ніякіх прадуктаў, а абрабавалі касу?
— Ваша міласць, я горды чалавек і прывык заўсёды расплачвацца за сваю ежу!

*

— Але гэта неверагодна! — крычаў раззлаваны рэжысёр. — У апошняй сцэне перад смерцю вы раптам пачалі смяяцца!
— Пры маёй зарплаце, — адказаў акцёр, — смерць уяўляецца мне самым шчаслівым выхадам.

*

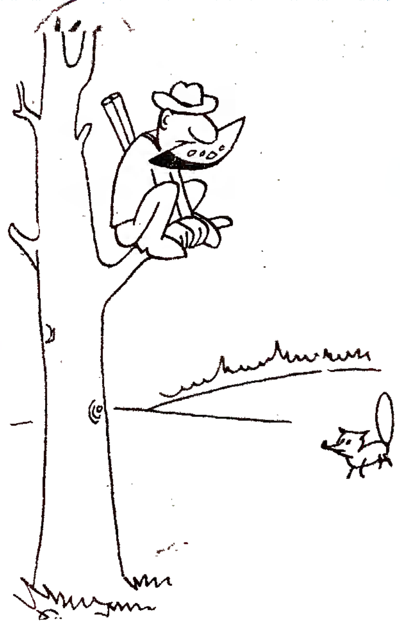
— Што ты падарыла мужу да дня нараджэння?
— Серабрыстую лісу.
— А ён табе?
— Рыбалоўныя снасці.

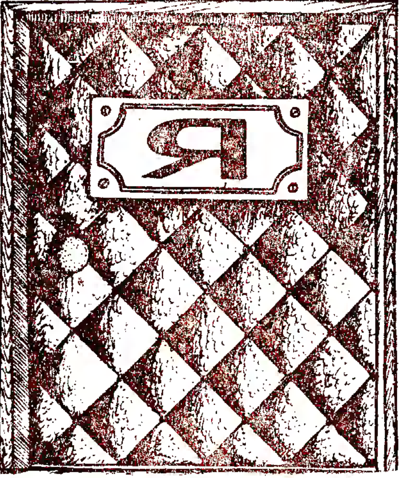

Made in Zadrypanka

ПАДАРУНАК

Спрачаюцца канторскія працаўнікі, што падарыць свайму начальніку на дзень нараджэння.
— Можа, прыгожую кніжку?
— прапануе нехта.
— Ды ў яго ўжо адна ёсць...

Без слоў.

МІНІВЕРШЫ

ПРЫЗНАЎ ІСЦІНУ

Нарэшце ісціну прызнаў Максім,
Тлумачыць пры сустрэчах ён усім:
— А род людскі ад малпы
Сапраўды!
Як вып'еш,
То на чатырох ідзеш заўжды.

М. Мінчанка

КОТ-РЭВІЗОР

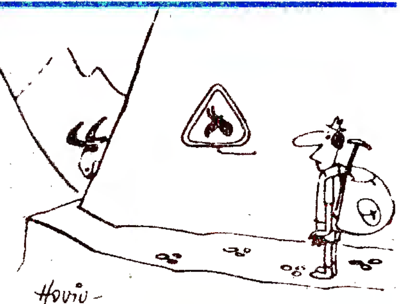
Кот-рэвізор узяў камандзіроўку.
Праверыць нейкую сталоўку.
Праверыў як? Казаць не стану...
Адно скажу — злізаў смятану.

Захар Бірыла

ПАРАДА ПРАМОЎЦУ

Трымаеш прамову —
Пра сэнс дбай,
пра мову.

І. Курбека

СУПАКОІЎ

Жонка: — Які жах! Наш Міколка праглынуў ключ.
Муж: — Супакойся, даражэнькая, у мяне ёсць запасны.

ГОРА

— Кастусь, колькі гадоў твой сусед жанаты?
— Не ведаю. Дзе там мне хваляваца пра чужое гора...

УХІТРЫЎСЯ

— Мой муж так прастудзіўся!
— Скажыце яму, каб ён больш піў і адпачываў.
— Ах, доктар, калі гэта дапамагае, я ўвогуле не разумею, як ён ухітрыўся прастудзіцца.

Курёзы

ПАЛІЦЭЙСКІЯ-ЗЛАДЗЕІ

Не так даўно ў Бельгіі адбылося незвычайнае аграбленне. У ім удзельнічалі і прафесіянальныя зладзеі, і пачынаючыя аматары-паліцэйскія. Ахвярай нападу і тых і другіх стаў адзін і той жа брусельскі магазін. Толькі спачатку яго як след абчысцілі ўзломшчыкі, а потым вырашылі пажывіцца паліцэйскія, якіх пакінулі ахоўваць месца злачынства. „Крыху больш, крыху менш — якая розніца?“ — заявілі яны на судзе. Аднак злачынства гэтых паліцэйскіх выглядае дзіцячым свавольствам, лічыць бельгійская „Суар“, у параўнанні з „дзейнасцю“ іх калег з горада Кокельберга. За кароткі час, выкарыстоўваючы службовую машыну, яны ўчынілі трынаццаць крадзяжоў.

ВЫБРАННІКІ ВЕСЯЛЯЦЦА

Амерыканскі пісьменнік Р. Мур, які гадамі збіраў матэрыялы аб творцах вашынгтонскай палітыкі, прыйшоў да вываду: у кангрэсе ЗША працуюць карупцыя, разбэшчанасць і п'янства. Былы спікер палаты прадстаўнікоў Карл Альберт, паведамляе Р. Мур, сістэматычна напіваўся да непрытомнасці. На грошы падаткаплацельшчыкаў ён трымаў шмат сакратарак, асноўны абавязак якіх не меў нічога агульнага з іх службовымі функцыямі. Аналагічныя паводзіны, сцвярджае Р. Мур, характэрныя як мінімум для чвэрці або трэці „выбраннікаў народа“.

ПРАСЦЕЙ БІЛЕТЫ МОЎЧКІ

„У час работы з касірам не размаўляць“.
(З аб'явы на аўтобуснай станцыі).

У кожнага свая ахілесава пята. У некаторых — гэта галава.